

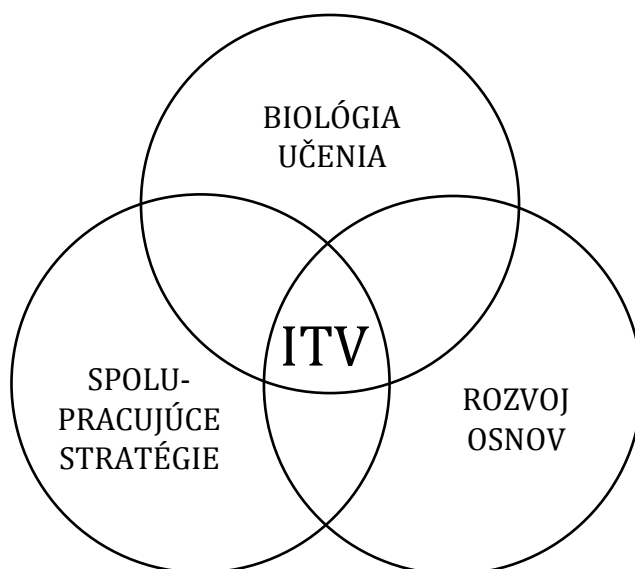
Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
Asociácia S. Kovalikovej - Vzdelávanie pre 21. storočie na Slovensku
Základná škola J. A. Komenského v Bratislave

VÝCHOVA A VZDELÁVANIE PRE 21. STOROČIE

Inováciami kurikula k zmysluplnému učeniu

Zborník príspevkov a tvorivých metodických materiálov
z národnej konferencie ITV

Usporiadateľ: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
Asociácia S. Kovalikovej - Vzdelávanie pre 21. storočie na Slovensku
Základná škola J. A. Komenského v Bratislave

Obsahový garant: Asociácia S. Kovalikovej - Vzdelávanie pre 21. storočie na Slovensku

Organizačný garant: OÚ OŠM a TK v Martine, Základná škola J. A. Komenského, Majerníkova
60, Bratislava

Spolupracujúce organizácie: Kluby ITV na Slovensku, PF UK v Bratislave, FF UK
v Bratislave, PF TU Trnava, OÚ OŠ a K Bratislava IV

Editor: PhDr. Ľubica Bagalová, PaedDr. Zuzanna Vaňová

Odborný konzultant: PhDr. Ľubica Bagalová, PhDr. Ružena Horylová
PhDr. Mária Matulčíková, CSc.

Jazyková úprava: Mgr. Zuzana Bugáňová

Technický redaktor: Ing. Dušan Vaňo

ISBN 80-968477-0-8

IV. KAPITOLA

INŠPIRÁCIE ITV PRE 1. A 2. ROČNÍK ZŠ

Celostnosť a objavnosť poznávania, integrácia vyučovacích predmetov, prepojenie vyučovania s okolitým reálnym svetom, rozvoj sociálnych zručností detí a tvorivosti sú základom vyučovacích blokov, dní, týždenných až celoročných projektov. Inovácie kurikula (charakteristické od tretej úrovne zavádzania ITV významne prispievajú k zvyšovaniu školskej úspešnosti. Ich úlohou je ukázať, prečo je dôležité to, čo sa deti učia a ako je to možné využiť v reálnom živote.*

4.1 „AJ JA ROZDÁVAM RADOSŤ“

Celoročná téma pre prvý ročník

*PaedDr. Dana Ďuranová, PaedDr. Šimona Babiaková, Tatiana Bartošova,
ZŠ Magurská,
Banská Bystrica*

V 1. ročníku pracujem podľa celoročnej témy „**Aj ja rozdávam radosť**“

Veľká idea: priateľstvo, vzájomná úcta.

Logické zdôvodnenie: Pri tvorbe témy som sa zamerala na skutočnosť, že v prvom ročníku sa deti v triede navzájom spoznávajú, hľadajú si kamarátov a vytvárajú si prostredie plné porozumenia, priateľstva a úcty, čo je pre vytvorenie dobrého kolektívu triedy to najdôležitejšie.

*Organizujúci aspekt: **Poznávanie sveta vlastnými očami.***

Podtémy:

Jeseň ponúka svoje plody. Ja sa teším z výsledkov svojej práce.

Zima posiela láskavé a priateľské chumáčiky, ja ti budem priateľom - pomôžem ti.

Jar nás obdarúva kvetmi. Ja prispejem, aby všetko okolo mňa kvitlo.

Leto rozdáva zlaté kľúče. Ja ponúkam svoju láskavosť (štedrosť).

Tematické časti:

JESEŇ...

- September:**
- 1. týždeň - Kde si kamarát?
 - 2. týždeň - Spolu v škole.
 - 3. týždeň - Cestou do školy.
 - 4. týždeň - Už mám nových kamarátov.
- Október:**
- 5. týždeň - V dvojici ide všetko ľahšie.
 - 6. týždeň - Kamaráti z knižiek.
 - 7. týždeň - Mama má mňa a ja mám mamu.
 - 8. týždeň - Aj zvieratká majú rodiny

** ITV sa postupne zavádza v piatich úrovniach 3 až 7 rokov. Pre 3. úroveň sú charakteristické inovácie kurikula – tvorba celoročnej témy, integrácia predmetov, formulovanie kľúčového učiva a aplikačných úloh.*

- November:** 9. týždeň - Ku hre hľadáme spoločníka.
10. týždeň - Rád sa rozdelím.
11. týždeň - Všetci si pomáhame.
12. týždeň - V núdzi poznáš priateľa.

ZIMA...

- December:** 13. týždeň - Učenie ide lepšie v dvojici.
14. týždeň - Priateľov nájdeme všade.
15. týždeň - Urobím radosť druhým.
Január: 16. týždeň - Radosť a šťastie želim.
17. týždeň - Som dobrý k veciam i zvieratkám.
18. týždeň - Múdri sa učia z kníh.
19. týždeň - Krič a volaj, kamarátov zvolaj.
Február: 20. týždeň - Priatelia sú k sebe slušní.
21. týždeň - Rád rozdávam pochvalu a povzbudenie.
22. týždeň - Teším sa z pekných vecí a dobrých činov

JAR...

- Marec:** 23. týždeň - Pozerám a poznávam svet okolo seba.
24. týždeň - Spievam si pre radosť.
25. týždeň - Pozdravím a vzdám úctu.
26. týždeň - Učím sa z múdrosti starších.
Apríl: 27. týždeň - Hračky sú naši priatelia.
28. týždeň - Spolu do prírody.
29. týždeň - Priatelia sa navzájom počúvajú.
30. týždeň - Spoločná radosť - väčšia radosť

LETO...

- Máj:** 31. týždeň - Moja vlasť - kus môjho srdca.
32. týždeň - S láskou siatie, veľa žatí.
33. týždeň - Som láskavý a pozorný k svojej mame.
34. týždeň - Väčšia radosť je tá, s ktorou sa podelíš.
Jún: 35. týždeň - Všetci svorne.
36. týždeň - Ahoj kamarát v druhej triede.
37. týždeň - Písmenká - naši kamaráti.
38. týždeň - Cesta za slniečkom.

Celoročná téma bola vypracovaná na základe učiva slovenského jazyka v Šlabikári od M. Nemčíkovej a J. Nemčíka. *Týždenná téma* je počas celého týždňa umiestnená na nástenke hneď pri vstupe do triedy a pod ňu dávam pre deti každý deň ráno *Mapu mysle*. *Hlavná myšlienka týždennej témy sa vinie celým týždňom a spája jednotlivé mapy mysle*. Spojivom pri práci s celoročnou témou sú dve *rozprávkové postavičky Matko a Klinček* od ilustrátora a autora rozprávok Jaroslava Čitu. Používam knihy „Príbehy Matka a Klinčeka 1., 2.“, „Matka a Klinček - rozprávky, hry a kúzla“ a rozprávky, ktoré deťom a mne poslal ich autor Jaroslav Čita. Píšeme si s ním a deti si vytvorili k „svojmu ujovi Citovi“, ako ho dôverne volajú, veľmi pekný vzťah.

Pri nácviku pravidiel správania a zručnosti života používam okrem rozprávok i *piktogramy s Matkom a Klinčekom*, ktoré sú deťom veľmi blízke a prostredníctvom ilustrácie z rozprávky si vždy veľmi rýchlo spomenú na jednotlivé pravidlá správania a zručnosti života.

- Pri vyvodzovaní pravidiel správania používam tieto rozprávky:

dôveryhodnosť	Ako leteli na juh,
pravdivosť	Ako vrátili vajíčko,
aktívne počúvanie	Ako robili umenie,
nevysmievanie (úcta)	Ako robili umenie,
najlepší osobný výkon	Ako zachránili les.

- *Zručnosti života* * vyvodzujem nasledovne:

integrita	Ako si cez Vianoce štrngali,
flexibilita	O najkrajšom domčeku,
iniciatíva	O najkrajšom domčeku,
vytrvalosť	Ako presekávali ľad,
organizácia	Ako sa stretli,
zmysel pre humor	Ako hostili cudzinca,
riešenie problémov	Ako otvorili zámok,
trpezlivosť	Ako vyhrali preteky,
priateľstvo	Ako sa stretli,
zvedavosť	Ako zmeškali zatmenie,
snaha	Ako utešovali kopec,
spolupráca	Ako púšťali šarkana,
starostlivosť	Ako stavali vodovod,
zodpovednosť	Ako presolili záveje,
zdravý rozum	Ako prekúrili kotol.

Používanie motivácie témy pri prípravných cvikoch písania

V 1. ročníku začínam pracovať *s postavičkami Matka a Klinčeku* už pri prípravných cvikoch. Návrik jednotlivých prípravných cvikov spájam s rozprávkami, ku ktorým sú na pracovných listoch obrázky - maľovánky.

Uvoľňovacie cviky	<i>Motivácia: Matko a Klinček hľadajú cestu do školy.</i>
Vodorovné čiary	<i>Motivácia: Matko a Klinček idú cez most do školy.</i>
Šikmé čiary (sklonové)	<i>Motivácia: Matko a Klinček si ukladajú knihy na policu.</i>
Mierny oblúk Pavý	<i>Motivácia: Matko a Klinček idú v noci a svietia si baterkami, Matko väčšou, Klinček menšou. Využitie rozprávky „Ako schovali kľúč“.</i>
Horný zátrh	<i>Motivácia: Mesiačik ide na oblohu a potom spáť do periniek. Využitie rozprávky „Ako schovali kľúč“.</i>

* Pozn.: Zručnosti života sa zavádzajú postupne. Jeden rok sa odporúča zaviesť štyri zručnosti.

Mierny pravý oblúk	<i>Motivácia:</i> Matko a Klinček pozorujú vtáčiky. Niektoré letia vyššie, iné nižšie. Využitie rozprávky „Ako leteli na juh“.
Obraty	<i>Motivácia:</i> Vrana vyletela a vrátila sa k Matkovi a Klinčekovi. Využitie rozprávky: „Ako leteli na juh“,
Dolný zátrh:	<i>Motivácia:</i> Matko a Klinček sa vrátili domov a šuchli sa do periniek. V perinkách sa vytvorili priehlbinky - pod Matkom väčšia, lebo je ťažší, pod Klinčekom menšia, lebo je ľahší.
Vlnovky:	<i>Motivácia:</i> Šarkanovi sa vlnil chvost. Využitie rozprávky: „Ako púšťali šarkana“.
Horné slučky:	<i>Motivácia:</i> Matko a Klinček chceli telefónom zavolať Vidlochvosta, ale na telefónnych drôtoch sedeli lastovičky. Využitie rozprávky: „Ako púšťali šarkana“.
Dolné slučky:	<i>Motivácia:</i> Matko a Klinček trhajú mrkvu na zimu.
Ľavý dvojoblúk:	<i>Motivácia:</i> Využiť ilustráciu z knihy. Využitie rozprávky: „Ako sa učil latinčinu“.
Pol ovál:	<i>Motivácia:</i> Voda kvapká z vodovodu a robí jamku. Využitie rozprávky:

„Ako stavali vodovod“.

Po ukončení celého zošita prípravných cvikov dostávajú deti od Maťka a Klinčeka: *Rad zlatej ceruzky*.

Pri vyvodzovaní písmen v prvom ročníku postupujem podľa vlastných básničiek a obrázkov s postavičkami Maťka, Klinčeka a ich kamarátov.

A, a	A je ako veľký stan, Maťko, Klinček hľadia naň. Písané je ako kvapka dažďová, ktorá zemičku vlahou nachová.	M, m	Milý Maťko meral most, nebolo mu stále dosť. Maťko je hneď zdravý, veď má vodovod z púpavy.
E, e	Elektrický sporák hreje a lampička svieti. bez elektriny to nejde. rozumiete, deti?	O, o	O – je ako oriešok, červíček v ňom býva, otvorí si okienko, veselo nám kýva.
U, u	Maťko má veľkú horúčku, klinček ho drží za rúčku.	I, i	Klinček ihlicami vrtí, klbôčko sa veselo krúti. Už je šála ako kvet, zababuší celý svet. Odmena je sladká, Klinček ho pohladká.
S, s	Hadík Silvo pod skalou má skrýš, listy šumia slabo, pod stromom je tíš.	L, l	Klinček sedel na lanovke, v ruke držal list. Prišiel vetrík, zafúkal a list musel ísť.
J, j	Jeden červík Jožko, jabĺčko si našiel, jeden – dva dnu vošiel a tam blúdil trošku, usadil sa v rožku.	V, v	Ventilátor vrčí, vrabček hlávku krčí. Vrabčica sa usmieva, že ju vetrík ovieva.

Pri dlhých samohláskach nám pomáhajú vety:

Á, á: Á, ale prší.

É, é: É, ale ma potriaslo.

Ú, ú: Ú, ale to bolí.

Ó, ó: Ó, to je krásny oriešok.

Í, í: Í, ale som sa pichol.

K jednotlivým písmenám ako motiváciu používam príbehy Maťka a Klinčeka od Jaroslava Citu, alebo ich príbehy mnou upravené:

A, a: Maťko a Klinček idú v daždi do školy.

E, e: Maťkovi a Klinčekovi zavedú elektrinu.

U, u: Ako stavali vodovod.

O, o: Ako zachránili les.

I, i: Ako uplietli šál.

S, s: Rozlúčka Maťka a Klinčeka s hadíkom Silvom pred zimným spánkom.

J, j: Ako zachránili les.

M, m: Maťko meria cestu do školy, aby prišli včas.

L, l: Maťko a Klinček na jesennom výlete.

V, v: Maťko a Klinček ťahajú mrkvu.

Pozn.: príbehy pri písmenách O, U, I, J sú v uvedených knihách Jaroslava Citu.

Rovnakým spôsobom postupujem i pri vyvodzovaní ostatných písmen, ale uvádzam len tie, s ktorými sa v Šlabikári pre prvý ročník ZŠ od M. Nemčikovej a Nemčíka začína.

Na záver by som chcela povedať, že pri používaní tejto metódy sa žiaci tešia na každé nové písmenko a čas na zapamätanie si jednotlivých písmen je kratší ako pri iných postupoch, ktoré som vo svojej praxi používala. Ku každému písmenu mám vypracovaný pracovný list, na ktorom si deti písmenká nacvičujú. Využívam i modelovanie písmen z plastelíny, drôtu ako aj vytváranie písmen z drobného materiálu (gaštany, fazuľa ...) a lepenie z útržkov papiera alebo z farebného papiera. Aj v prvouke používam tiež niektoré doplnujúce listy. Hodiny matematiky, telesnej, výtvarnej a hudobnej výchovy prispôbujem téme. Často spájam do bloku i hodiny telesnej výchovy s matematikou a prvoukou. Na matematike pracujem s pracovným zošitom od autorov Š. Kováčika a B. Lehoťanovej.

4.2 ROKOM, MAŤKOVÝM A KLINČEKOVÝM KROKOM

Celoročná téma pre 2. ročník

PaedDr. Dana Duranová, ZŠ Magurská, B. Bystrica

Celoročná téma: **Rokom, Maťkovým a Klinčekovým krokom**

Kamarátmi a spoločníkmi na ceste za poznaním budú pre deti **škriatok Klinček a slimáčik Maťko**.

Veľká idea (zjednocujúci pojem):

Spoločne za poznaním sveta.

Logické zdôvodnenie:

Pochopenie, že človek spoznáva svet kolo seba v spoločnosti priateľov, ktorí sa riadia láskavosťou, úprimnosťou, ochotou a snahou pomôcť, vytrvalosťou, čestnosťou, pravdovravnosťou atď.

Organizujúci aspekt:

Hľadanie súvislostí

Integrované predmety:

Slovenský jazyk, matematika, prvouka, výtvarná výchova, telesná a hudobná výchova.

Literatúra používaná k téme vo výuke:

J. Cita: Maťko a Klinček, MARTIS Martin, 1993.
Príbehy Maťa a Klinčeka I, MARTIS Martin, 1991.
Príbehy Maťa a Klinčeka II, MARTIS Martin, 1991.

Podtémy:

1. *Jesenným chodníčkom (september, október, november)*
2. *Stopy v snehu (december, január, február)*
3. *Začína sa nový život (marec, apríl, máj)*
4. *Cesta za slniečkom (jún)*

Rozpracovanie podtém na týždenné tematické časti:

Podtéma: Jesenným chodníčkom

1. týždeň: Čaro kalendára.
2. týždeň: Listujeme v kalendári.
3. týždeň: Stále plynie čas.
4. týždeň: Prišla jeseň.
5. týždeň: V zeleninovej záhradke.
6. Týždeň: Zbierame, uskladňujeme a konzervujeme plody jesene.
7. týždeň: V sade.
8. týždeň: Zbierame, uskladňujeme a konzervujeme plody jesene.
9. týždeň: U lekára.
10. týždeň: Prvá pomoc.
11. týždeň: Človek a jeseň.
12. týždeň: Čistota a zdravie.

Podtéma: Stopy v snehu

13. týždeň: Domček, domček, kto v tebe býva?
14. týždeň: Čo sa v peci pečie?
15. týždeň: Hurá na nákupy!
16. týždeň: Nezabudni na priateľov!

- 17. týždeň: Kto v domčeku, kto to býva? Zajac.
- 18. týždeň: Na návšteve u veвериčky.
- 19. týždeň: Kto to spinká v listí? Jež.
- 20. týždeň: Aj človek má svoj dom.
- 21. týždeň: Šikovné ruky tvoria svet.
- 22. týždeň: Na návšteve.
- 23. týždeň: Verní spoločníci človeka - izbové rastliny.

Podtéma: Začína sa nový život

- 24. týždeň: Na dvore.
- 25. týždeň: U mačičky a psička - v košíčku a v psej búde.
- 26. týždeň: U králikov v králikárni.
- 27. týždeň: V kuríne a holubníku - kohút, sliepka, holub.
- 28. týždeň: Na rybníku - kačka, hus.
- 29. týždeň: V lese.
- 30. týždeň: Lipa a buk nahodí puk.
- 31. týždeň: Dub a briezka pukajú zrezka.
- 32. týždeň: Gaštan a javor - jar ide do hôr.
- 33. týždeň: Borovica, smrek - majú štíhly driek.
- 34. týždeň: Smrekovec, jedľa - stoja hned' vedľa.
- 35. týždeň: Spojíme to dnes - máme z toho les.

Podtéma: Cesta za slniečkom

- 36. týždeň: Pozor na ceste! Doprava, značky.
- 37. týždeň: Pracujeme v záhradke.
- 38. týždeň: S čmeliačikom v sade.

➤ **Integrácia predmetov a tvorivé námety:**

Učivo prvouky tvorí základ viacmesačných podtém i týždenných tematických častí. K týmto témam som si prispôsobila i hodiny matematiky, geometrie, slovenského jazyka, slohu, čítania, telesnej, výtvarnej i hudobnej výchovy.

Na hodiny *slovenského jazyka* som si vypracovala cvičenia, doplňovačky a hádanky k rozprávkam Jaroslava Citu. Najkrajšie opakovacie diktáty - polročné i záverečné sme posielali „ujovi Citovi", čo slúžilo ako silná motivácia.

Diktáty, doplňovačky a cvičenia sú zamerané na ročné obdobie, v ktorom som ich preberala. Využívala som to najmä pri spájaní do blokov.

OPAKOVANIE PÍSMEN:

Diktát: *Maťko lezie. Šarkan letí. Nesie tašku. Klinček má aj pravítko. Teší sa do školy. Učí sa rád.*

SLOVO, SLABIKA, HLÁSKA: (báseň z rozprávky „Ako púšťali šarkana")

My sme tra/ja ka/ma/rá/ti,
 Mať/ko, Klin/ček, vid/lo/chvost.
 My sa má/me veľ'/mi ra/di,
 pos/ta/ví/me k sln/ku most.

Diktát: *Slniečko milo svietilo. Kamaráti sa hrali v piesku. Strihali snehové vločky. Urobili si herbár. Ved' aj krásne sa hrať - je umenie.*

KRÁTKE A DLHÉ SAMOHLÁSKY:

Cvičenie: Maťko a Klinček videli, že potôčik je plný vecí. Zobrali rybársky prút a vytiahli ich. Boli tam: topánka, klobúk, košík, hrnček, doska, palica, kyvadlo, hodiny, škatuľa, (hľadáme samohlásky).

Krátke samohlásky *a e i o u* Majú rady krátke vychádzky a teplo. Sedia pri peci.

ä ä veľmi zmoklo a preto išlo bývať ku krátkym samohláskam.

Dlhé samohlásky *á é í ó ú* Majú rady dlhé vychádzky, často zmoknú.

Dvojhĺasky

Doplňovacie cvičenie: Na oblohe svietil Maťko a Klinček počítali Našli si..... skrýšu šumela a spievala uspávanú.

Výber

ie	iu	ia	ô
slniečko	tretiu	kreslia	kôň
piesok	cudziu	mesiac	stôl
hviezdičky	krasovlasiu	viažem	hôrka

Na pieseň „Išli dievky ľan trhať“: *ia, ie, iu, ô je nám spolu veselo.
Lietame s'á belásky, ved'
sme predsa dvojhĺasky.*

Ô patrí medzi dvojhĺasky, lebo so svojou čiapočkou tvorí dvojicu.

Diktát: Po oblohe pláva mesiačik. Hviezdička kráča po mliečnej dráhe. Slniečko spinká vo svojej postieľke. Sníva sa mi o priateľoch.

Koncovka -ou

Cvičenie: Za chalúpkou je lúka. Za lúkou je les. Klinček sa hrá s loptou. Maťko nesie džbán s vodou.

SPOLUHLÁSKY:

Vyvodenie: Maťko a Klinček varili písmenká do polievky. Maťko je pomalý - preto písmenká rozvaril na mätko: *d' t' ň l' dž č ž š*. Klinček sa rýchlo unavil - preto písmenká nedovaril *h ch k g d t n l*.

Tvrde spoluhlásky:

Cvičenie: KY GY CHY HY (Pomôž vtáčikom.)

Vtáčiky hladujú. Kto bude chytať chrobáky? Nedajte im zahynúť! Majú rady orechy a slnečnicové semenka.

Diktát: (pečenie) Maťko tľie orechy. Klinček nesie kyslé citróny. Mäkký koláč je chutný. Sú v ňom sladučké figy. To si pochutíme.

Cvičenie: DY TY NY (keď počujem tvrdo): (choroba) Z komína sa dymilo. Hviezdičky svietili. Klinček ťažko dýchal. Týždeň ležal. Maťko mu priniesol vzácny dar.

Cvičenie: LY - LI (lyže) Napadlo veľa snehu. Kamaráti sa tešili na lyžovačku. Boli to ale lyžiari! Lyžovali za mlynom. Bola to veselá lyžovačka.

Deti sa učia slová s ly pomocou poučenia: lysý, lýtko, lyžica, blýskať sa, mlyn, plyn, plytký, slýchať, lyže, pomaly, vzlykať, lyko, plyš. Tvorí príbehy a majú i obrázkový príbeh o mlynárovi, ktorý bol lysý, býval v mlyne pri plytkom potoku, má v mlyne plyn, lyžica sa mu blýska, varí čaj, mal lyže uviazané lykom, lyžoval sa v plyšovom kabáte, potom sme ho slýchali vzlykať. Bolelo ho lýtko.

Diktát: (Vianoce) Klinček frndží na sánkach. Vietor fučí. Nožičky mu mrznú. Ide po čečinu. Necháva širokú stopu. Teší sa na Maťka. Ten čistí domček.

DZ C J

Cvičenie: (kamaráti) Sedia priatelia plece pri pleci. Medzi nimi zaujímajú miesto ich druhovia - Svetluška, Tesárik, Škvor, Pernačka. Všetci sa veselia, lebo sa majú radi.

Diktát: (riešenie problémov) *Klinček našiel v záveji cudzinca. Cudziniec pochádzal z Afriky. Mal rád oriešky, rezančeky, vajíčko. Cítil sa ako doma. Ustlali mu na peci. Všetci boli radi. Prekabátili líšku.*

DI TI NI LI DŽI ČI ŽI ŠI

Cvičenie: (návšteva) Sedí Maťko ticho v kútiku. Má tam knihy. Očká sa mu ligocú. Číta list od kamaráta Karolka. Teší sa na neho. Klinček frndží na stanicu. Drží si čiapku.

DI TI NI LI

Diktát: (knihy) Klinček ticho sedí. Číta zaujímavú knihu. V kútiku stojí knižnica. Knihy sú čisté a uložené. Maťko mu kúpi novú knihu. Už sa veľmi teší.

LI

Diktát: (choroba) *Klinček ochorel. Slimáčik Maťko mu doniesol včeliu kašičku. Dal mu ju do malinovky. A bolo po chorobe.*

TVRDÉ I MÄKKÉ SPOLUHLÁSKY: NÝ NY TY LI JI NI HÝ CHY TI LI KY

Cvičenie: (záchrana) Chladný, nevlúdny Severák zaliezal za nechty. Kúpili si pletací stroj. Na stroji pletli šál. Tesárika zachránil ich dlhý šál. Na konci šálu sa zachytil. Daroval im sánky.

Diktát: Je zima. Ticho sneží. Maťko sa lyžuje. Klinček má novučké sánky. Majú červené šálky, teplé čiapky. Dýchajú vôňu lesa. Deň sa pomaly končí. Hviezdičky idú na oblohu. Mesiačik počíta, či sú všetky.

SPODOBOVANIE:

Doplňovačka: Smrek, pec, dlátka

Pri domčeku stojí..... .

Klinčeka dnes boli drier. Maťko rozbil hrniec.

Vyliezal s ním na..... .

Pec bola hladká.

Mal na nej..... .

Vyrezal s nimi loď.

Púšťať ju chod'!

Cvičenie: V našej triede majú svoj domov. Radi počúvajú náš spev. Nepáči sa im náš rev. Boja sa, keď tečie krv. Smutní sú, keď vidia hnev. Šťastní sú, keď počujú pozdrav.

VYMÝŠLANIE PRÍBEHOV

Vymysli príbeh o Maťkovi a Klinčekovi a použi slová: sneh, hlad, chlieb, pec, krehký, radosť.

VÝSLOVNOSŤ TVRDÁ TI DI NI, DE TE NE:

Hádanka: Naši kamaráti majú suseda. Volá sa Martinko. Urobí jeden skok a už je u nich. To je gymnastika! Má biele labky. Je to veľký študent. Učí sa gymnastiku, matematiku a rád píše diktát. Oblečie si sveter, hneď skáče meter. Jeho brat je Peter. Má v poli pelech. Kto je to? (zajko).

VLASTNÉ MENÁ:

Diktát: Kamaráti Maťko a Klinček pricestovali do Slovenskej republiky. Boli v Bratislave, Košiciach, Žiline. Pili liečivé vody v Korytnici a Sliači. V Banskej Bystrici navštívili školu na Magurskej ulici.

Texty z učebnice som používala ako doplnkové. Podobne som pracovala i na slohových cvičeniach, kde sme často tvorili rozprávky s témami: Počasie v jeseni - (Ako Maťko a Klinček prežívali jeseň.), doprava (Ako išiel Maťko a Klinček s ujom Citom do Bratislavy.), Vianoce (reprodukcia a dramatizácia rozprávky „Ako si na Vianoce štrngali“), stavenie snehuliaka (Ako si postavili snehuliaka.), zimné športy (Ako v zime športovali.).

Čítanie z Čítanky L, II., sme dopĺňali čítaním z uvedených kníh J. Citu. Jednotlivé príbehy som využívala v prvouke, geometrii, slovenskom jazyku, slohu, vo výtvarnej a v hudobnej výchove.

V matematike som používala pracovné listy a učebnice od P. Černeka a V. Repáša. Keďže matematika bola vypracovaná na základe rozprávky Snehulienka a sedem trpaslíkov, motivovala som vyučovanie matematiky tým, že Maťko a Klinček majú nedostatky v matematike a chodia sa k trpaslíkom učiť. Vyhovovali mi aj ilustrácie v pracovnom zošite a učebnici, kde sa často vyskytoval obrázok slimáčika. Keďže Klinčeka som v pracovnom zošite nenašla a deti sa ho dožadovali, povedala som im, že sa skrýl. Deti ho však začali hľadať a šťastné dobehli, že ho našli. Strany uvádzal panáčik a vedľa neho červený trojuholník. Deti tvrdili, že je to Klinček a čiapočku si zložil, keď vchádzal do matematiky, lebo je slušný chlapec.

Aj **geometriu** som vyvodzovala s Maťkom a Klinčekom.

Geometrické tvary - rozprávkou „Ako stavali vodovod“. Motivácia: Maťko piekol medovníčky, ktoré mali rôzne geometrické tvary.

Bod, úsečku - rozprávkou „Ako sa stretli“. Motivácia: Čo bolo na cestičke (úsečke) - dub, chrobáček, kvietok a nebolo na cestičke (úsečke) slniečko.

Výtvarnú a hudobnú výchovu som upravovala podľa týždennej témy a preberaného učiva.

Uvádzam príklad týždennej témy a tém v jednotlivých dňoch týždňa:

Celoročná téma: Rokom, Maťkovým a Klinčekom

Podtéma: Jesenným chodníčkom

Časový termín: November

Týždenná tematická časť: Človek a jeseň

Témy v dňoch: PONDELOK V hlave sídli mozog!

UTOROK Otáčaj sa za krásou!

STREDA V hrudi bije srdce!

ŠTVRTOK Podaj svoju ruku!

PIATOK Chod' za poznaním!

Na záver by som sa rada podelila s jednou hrou, ktorá je vlastne *upravená hra „Na peška“*. Deti v prvom ročníku sa ju veľmi rady hrali. Poznali ju už z materskej školy, ale po vyvedení pravidla správania - *Nevysmievanie sa a úcta* - sa im zdala nepekná, lebo sa v nej jeden druhému vysmievali. Za ich pomoci som ju prepracovala. Určené dieťa chodí so šatkou okolo kruhu a hovorí: *Ide oblak po oblohe, nepozerať dlho hore, keď sa hore pozrieš, do oka si prskneš.*

Deti kľačia v kruhu, sú sklonené dopredu a očka majú zatvorené. Keď šatôčku položí na niektorého kamaráta, ten ju chytí a naháňa vedúceho hry. Keď ho nechytí, je vedúcim hry on. Ak sa mu ho podarí chytiť, chytený kamarát ide do kruhu a ostatné deti hovoria: *Sed', Peťko, sed', lebo zmokneš tiež.* A on si musí jedno kolo „sušiť“. Potom sa opäť vracia do hry. Novým pravidlom bolo i to, že chlapec mohol vybrať iba dievča a naopak, čím sa upevnili priateľské vzťahy medzi dievčatami a chlapcami. Naučili sa hrať spolu rôzne hry nielen počas hodín, ale i v čase oddychu.

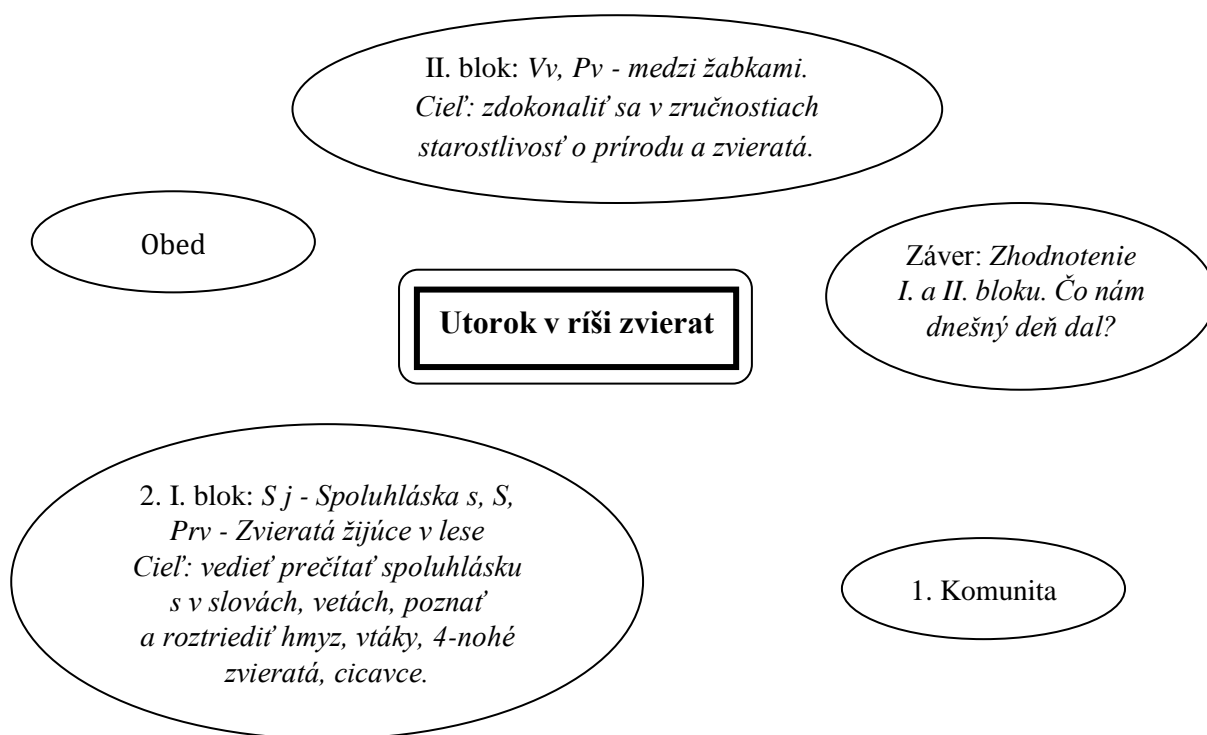
4.3 VIDEOUKÁŽKA INTEGROVANÝCH BLOKOV NA 1. STUPNI ZŠ - 1. ROČNÍK

Mgr. Anna Kopčáková,
MO Stará Lubovňa

Videokazeta, ktorú mali účastníci dielne možnosť vidieť, je nahrávkou dvoch vyučovacích blokov v 1. ročníku. Pripravili ich pani učiteľky zo ZŠ v Novej Lubovni - E. Barľáková, M. Haščáková, T. Jacníková, M. Kontrová a H. Vyrostková zo ZŠ v Kamienke. **Cieľom** bolo skonfrontovať teoretické skúsenosti s praxou, *zdokumentovať prácu v druhom roku zavádzania prvkov ITV* a zároveň motivovať vyučujúcich, nielen ITV. Pani učiteľka Barľáková pracovala s deťmi necelé 3 mesiace. V triede okrem zdravých detí bolo dievča s Downovým syndrómom a dvaja Rómovia.

Vybrali sme aktivity, ktoré môžu vhodne transformovať a používať iní vyučujúci.

Mapa mysle:

I. blok

Téma: Útorok v ríši zvierat

Integrované predmety: Sj, Prv, Hv, Pv, Tv.

- 1. Komunita:** Akým zvieratkom by si chcel byť? Ako by si sa pozdravil jeho rečou?
- 2. Preberané učivo:** Vyvodenie hlásky S, s - tvar podobný hadovi, pozdrav hada - ssss.

Nad tabuľou je *piktogram aktívneho počúvania* - očami sledujeme, ušami počúvame, zbytočne nerozprávame, srdcom prežívame.

3. Práca na tabuli - tvorenie slabík sa, si, se, so, su. Hľadanie súvislosti a podobnosti písania veľkého **L, S**.

Motivačná báseň k hláske s, S (šlabikár Virgovičová)

*Samo ráno misu vzal,
k zvieratkám sa ponáhl'al.
Dal psíčkovi, sliepkam, husi,
veď každý z nich papať musí.*

V básni žiaci vyhľadávajú hlásku s, S v tlačenom aj v písanom texte, ale zároveň podčiarkovali už známe písmená. Delili slová na slabiky, určovali počet slabík atď.

4. Práca na magnetickej tabuli - vyhľadávame dvojice slov a spájame ich:

osa	osu	misa	misu
osu	osa	misu	misa

5. Práca s učebnicou - graficky spájame slabiky do slov, priradujeme tlačené slová k písaným, priradujeme mená detí k obrázkom.

6. Práca v dvojiciach - problémová úloha - žiaci zoradujú kartičky slabík tak, aby vznikli slová.

7. Prípravné cviky na písanie - kŕmenie zvierat, umývanie rúk. Upozornenie na zásady správneho sedenia a držania pera.

8. Samostatná práca žiakov - usmerňovanie, spätná väzba vyučujúcou.

9. Práca v skupinách - žiaci utvorili 4 skupiny. Každá skupina dostane obálku s postrihaným obrázkom zvierat'a. Úlohou detí bolo zviera poskladať a zakryť. Úlohou skupín bolo zistiť otázkami, aké zviera má druhá skupina. Vyhodnotenie práce.

10. Problémová úloha - na tabuli sú nakreslené časti zvierat. Časti treba správne pospájať a zviera zatriediť do skupiny - vtáky, hmyz, 4-nohé zvieratá, cicavce.

11. Pieseň: Obmena piesne V. Guľváša Na jednom veľkom dvore - V jednej veľkej hore. Žiaci napodobňujú žabku, medveďa, sovu, hada...

II. blok

Téma: Medzi žabkami

Preberané učivo: Pv, Vv - zhotovovanie žabky, stromov, rybníka.

1. Práca sa začína v **PZ** z **prvouky**, aby si žiaci overili vedomosti z I. bloku a zároveň, aby sa dosiahla spätosť s I. blokom.
2. **Samostatná práca žiakov:** Ohraničujeme skupiny vtákov, hmyzu, štvornohé zvieratá a zároveň ich maľujeme. Formou hádanky žiaci zistia, čo budú ďalej robiť, aby sa ríša zvierat zväčšila. Učiteľka pripraví pre žiakov potrebný materiál a vysvetlí postup práce pri zhotovovaní žabky. Nasleduje samostatná práca žiakov - pomoc slabším žiakom.
3. **Zhotovenie žabiek:** Na zelený a červený papier si deti obkreslia kruh podľa mištičky - vystrihnú. Kruhy zlepíme a preložíme červeným dovnútra. Zo žltého papiera vystrihneme a nalepíme očká. Podľa

makety obkreslia a vystrihnú nohy. Ak pri nalepovaní nôh vznikne problém, je potrebné urobiť nákras postupu na tabuľu (prípadne pomôžeme).

4. **Práca v skupinách** - tri skupiny pracujú na zhotovovaní stromov, pričom majú správne dokresliť osem sliviek, päť jablák. Tri ďalšie skupiny maľujú na veľký papier rybník a trávu. Deti samé tvorivo dokresľujú ekosystém rybníka - trávu, kvety, ryby, rákosie. Dve skupiny sa potom spoja do jednej a dolepia k rybníkom stromy a do vody vložia žabky.
5. **Pieseň:** Učí žabiak deti spievať – spev.
6. **Záverečná komunita:** Čo nám dal dnešný deň?

Deti sedia v kruhu a voľne rozprávajú o tom, čo sa naučili, aké majú pocity z vyučovania, o čo obohatili svoju myseľ, ktorá činnosť sa im najviac páčila. Samé sa ohodnotia, ako boli so sebou spokojné.

4.4 ZBER ÚRODY - KOMENTOVANÝ INTEGROVANÝ BLOK

Mgr. Zlatica Szocsová,
ZŠ, Hollého,
Šaľa

Cieľ: poznať poľné plodiny, vedieť, ako sa zbierajú

Pomôcky: kukurica, cukrová repa, zemiaky, obrazový materiál o práci na poli, nožik, tácka, obrázok repného kombajnu, vyorávača zemiakov, veľké obrázky jesenných plodín, ilustrácia k rozprávke *O veľkej repe*, piktogram zručnosti spolupráce, tuš, vodové farby, drevko, výkresy.

1. deň

1. blok:

Integrované predmety: *prvouka, matematika, výtvarná výchova*

1. **Komunita** - označíme si deň v kalendári prírody
otázka dňa: „Keď si predstavím bielu farbu, myslím na ...“
„Prečo je biely? Z čoho sa vyrába? Kde sa pestuje?“
2. **Rozhovor o práci na poli a v záhradách** - (na predchádzajúcej hodine sme boli na vychádzke a pozorovali sme prácu na poli a v záhrade). Aké plodiny sa na jeseň zberajú na poli?
3. **Prezrieme si prinesený prírodný materiál**, ochutnáme, porovnáme, v dvojiciach a v skupine sa porozprávame, čo deti zistili. Stručne opíšeme, ako vyzerá kukurica, zemiak, cukrová repa. Spoločne k nim priradíme stroje, ktoré ich vyberajú – vyorávače, kombajny.

Energizér: repa, kukurica, zemiaky, kombajn - výmena miesta na povel.

4. **Spoločná úloha:** rozdelíme sa do troch skupín pomocou malých obrázkov, ktoré rozdáme žiakom (obrázky repy, kukurice, zemiakov). Každá skupina vymaľuje pridelený veľký obrázok jednej poľnej plodiny, opisuje tvar, farbu, výzor rastliny.
5. **Prezentácia v komunite:** čo deti zistili, ako pracovali, ako sa cítili, ktorú zručnosť použili, čo by mohli urobiť lepšie...

2. blok

Integrované predmety: *literárna výchova, výtvarná výchova*

1. Prečítame veršovanú **rozprávku O veľkej repe** - F. Hrubín. Nasleduje rozhovor o prečítanom texte.
Oboznámenie detí s **novou zručnosťou - spolupráca**. V lavici si vyfarbia piktogram a nalepia do zošita.
2. Rozdáme **ilustráciu k básni**, deti pracujú podľa pokynov učiteľky:
- doplniť číselný rad,

- vyfarbi prvé, posledné číslo, hneď pred, za...,
 - spočítaj všetkých, len zvieratká...,
 - tvorenie slovných úloh.
3. **Aplikačné úlohy** (na výber)
1. Zahraj rozprávku o repe!
 2. Predstav si, že si ilustrátor, namaľuj rozprávku najprv tušom a potom vodovými farbami.
4. **Prezentácia, záverečná komunita** - venovaná obsahu, práci detí, pochvaly, ocenenia. Individuálne si každé dieťa vyfarbí, ktorú zručnosť použilo a ako a v ktorej činnosti sa mu cez deň najviac darilo. Zadanie domácej úlohy: PZ str. 6/1.

2. deň

Integrované predmety: prvouka, výtvarná výchova

Cieľ: Získanie informácií, prečo sa poľné plodiny pestujú, čo sa z nich vyrába?

Pomôcky: výrobky z poľných plodín, vrecúško, obrázky, poľné plodiny, ihly, nite, pukance, výkresy, pracovný list, notový záznam piesne, obrazový materiál.

1. **Komunita:** pocity, nálady, v ktorej časti mozgu sa nachádzam...
2. **Hra** zameraná na opakovanie: *Hádaj, čo mám vo vrecúšku* - žiaci vyťahujú obrázky alebo poľné plodiny, rozprávajú, čo si zapamätali z predchádzajúcej hodiny.

Energizér - *Ako cvičia repy?*

*Ako cvičia repy?
Robia hlavne drepy. Vztyk a drep, drep a vzlyk,
cvičia v hline ako nik.
Keď ich kombajn vyorie,
potom stoja v pozore.*

Deti spievajú a pohybom napodobňujú text piesne.

3. **Prezrieme si výrobky**, ktoré priniesli deti.

Z repy: cukor - práškový, kryštálový, kockový, cukríky, čokoláda.

Z kukurice: lupienky, varený zemiakový škrob - ukážka aj na nožíku, kde po rozrezaní zemiaku ostane biela škvrna.

Rozhovor zameriavame na výrobu daných surovín, prečo sa pestujú, ktoré sú pre nás zdravé a ktoré slúžia ako pochúťka.

4. **Samostatná práca** v PZ 6/2 - priradiť číslo k obrázku, vyfarbi jesenné plodiny.

5. **Aplikačné úlohy:**

- a) **Nakresli**, čo sa z poľných plodín vyrába, aspoň 5 obrázkov.
- b) **Vytvor** náhrdelník, použi aspoň tri jesenné plodiny.
- c) **Zahraj** postup, ako sa pestuje repa alebo zemiaky, v rozsahu 2 minút.
- d) **Nakresli** jedálny lístok na celý týždeň (obedy). Využi jedlá z kukurice, repy a zemiakov.
- e) **Dokresli** k číslam výrobky zo zemiakov, kukurice, cukrovej repy.

6. Prezentácia splnených úloh, záverečná komunita.

Čo deti urobili, ako sa im darilo, ako sa cítili, čo by mohlo byť lepšie, akú životnú zručnosť použili, čo sa naučili...

7. Zaznač si, čo sa ti dnes najviac darilo.

Pri práci v triede pomáha druhý pedagóg (vychovávateľ), podieľa sa na príprave pomôcok, obrazového materiálu, výzdobe triedy i vedení niektorých častí vyučovacieho bloku.

4.5 TAJUPLNÁ VÝPRAVA DO KRÁĽOVSTVA ČASU S MACKOM PUSÍKOM

*PaedDr. Zuzanna Vaňová,
Partizánske*

1. Privítanie účastníkov workshopu.

Na dverách visí plagát s pokynmi:

- Vezmite si menovku a otočte si ju na tú stranu, ktorá vyjadruje vaše pocity (veselá, zamračená), na túto stranu si napíšete svoje meno. Menovku si pripnite na ľavú stranu hrudníka.
- Prečítajte si otázku dňa: Pamätáte si na svoj prvý deň v škole (v úlohe žiaka)? Pripnutím štipca, ktorý si podpíšete, pod stĺpec vyjadrujúci váš postoj, zverejnite svoju odpoveď.
- Prečítajte si program dňa a sadnite si do komunitného kruhu.

Program workshopu:

1. Prezentácia, otázka dňa, komunita.
2. Rozprávkový začiatok.
3. Tajuplná výprava do kráľovstva času s mackom Pusíkom.
4. Hymna triedy.
5. Videozáznam z prvého dňa v škole.
6. Spätná väzba.

1. Komunita: Sedíme v kruhu, chytíme sa za ruky, každý povie odkiaľ prišiel a prečo sa rozhodol pre tento workshop. Kontrola odpovedí na otázku, či si pamätajú svoj prvý školský deň. Rozhovor o tom, čo si pamätajú zo svojho prvého školského dňa. Analýza: Prečo by mal byť prvý deň pre žiaka nezabudnuteľný? Ako účastníci dielne pripravujú pre deti ich prvý školský deň?

2. Rozprávkový začiatok: Rozprávanie o tom, ako sme začali školský rok s poslednými prvákmi, ako tento deň vznikol a pre aké aktivity bol odrazovým mostíkom.

Deti posledné prázdninové dni dostali list - pozvánku do školy. Okrem nej a zoznamu potrebných pomôcok dostali aj kartičku, na ktorej je symbol triedy - macko Pusík. Z jednej strany sa usmieva, na druhej strane sa mračí. Kartička slúžila na zisťovanie nálady detí počas vyučovania. Každé dieťa malo na kartičke svoje meno a počas prvého septembra si ju označilo svojou značkou, ktorú si vybralo na označenie všetkých svojich pomôcok.

Prvý septembrový školský deň sa deti zišli podľa inštrukcií pred školou na mieste, kde bola vztýčená vlajka s mackom Pusíkom. Spoločne, aj s rodičmi, sme sa odobrali do triedy. Zaklopali sme na dvere a otvoril nám macko Pusík. Macko podal každému prvákovi ruku a privítal ho. Deti si sadli na ľubovoľné miesto v triede. Lavice sú uložené do tvaru otvorenej arény, uprostred je koberec, na ktorom bol postavený veľký hrad z Dupla. Uprostred hradu sedela bábka - Vladko. Strážil ho trojhlavý drak vyrobený z balónov, obalených pančúškou a dotvorených kašírovaním. Chvost bol z farebného papiera.

Triedny učiteľ privíta deti, povie ako sa volá trieda, napíše označenie na tabuľu. Predstaví deťom aj svojho najlepšieho kamaráta - macka Pusíka, ktorý bude deti sprevádzať po celý rok. Pri rozhovore s mackom prídu na to, že macko má veľké trápenie, pretože zlý čarodejník uniesol mackovho kamaráta

a dal ho strážiť trojhlavým drakom. Macko môže svojho kamaráta vyslobodiť, ak splní tri úlohy, ale úlohy sa mu zdajú veľmi náročné a potreboval by pomoc. Deti sa ponúkli, že mackovi pomôžu. Macko im postupne dáva obálky s úlohami. Znenie úloh prečítajú rodičia detí, ktoré prejavili odvahu pomôcť mackovi.

1. Čarodejník začaroval farebné kvietky pred hradom na rôzne geometrické tvary. Pozbieraj tieto kvietky a roztried' ich podľa farby.
2. Zozbierané a roztriedené kvietky roztried' podľa tvaru na trojuholníky, štvorce, obdĺžniky a kruhy.
3. Na tabuli sú čísla od 1 po 6. Usporiadaj ich podľa veľkosti. Pozbieraj písmená, ktoré sú umiestnené v triede! Vyber tie písmená, ktoré sú zo zadnej strany označené mackom a na ktorých je číslo. Prilož písmená podľa čísel k číslam na tabuli! Vznikne tajné heslo. Choď sa spýtať mamky alebo ocka, čo je napísané na tabuli. Sadni si na koberec, zavri oči a na znamenie vykrični heslo.

Po každom splnení úlohy praskne drakovi jedna hlava. Deti zároveň dostávajú 3 dary - matematické lego, gitaru, vymaľovanku - hrad s mackom Pusíkom a sladkú odmenu.

Macko poďakuje všetkým za pomoc, vezme si Vladka - bábu z hradu a rozhodne sa, že ho ponechá deťom, aby sa naučil čítať a písať a počítať. Cez víkend mu bude Vladko rozprávať o tom, čo v škole zažil. Vladko zostáva v triede. Po vyučovaní si ho berie vždy jedno dieťa domov a spolu s rodičmi napíše a nakreslí, čo Vladko u neho prežil. Na druhý deň si čítame záznam na komunite z Vladkovho denníka.

Skôr ako sa macko s nami rozlúči, naučí nás pieseň Kráľovstvo času, ktorú vyhlásime za hymnu triedy.

Deti sa spolu s p. vychovávateľkou vyberú na exkurziu po škole. Stopujú (podľa značiek), kde majú šatňu, družinu, jedáleň, učia sa ako trafiť od vchodu do triedy. Kým deti trávia čas s vychovávateľkou, uskutočnime v triede prvé stretnutie s rodičmi, v ktorom sa zoznamujeme a zahráme sa niekoľko hier, ktoré pomôžu deťom preklenúť prvé obdobie v škole.

3. Tajuplná výprava do Kráľovstva času s mackom Pusíkom

- Rozprávanie o tematickom nasmerovaní úloh prvého ročníka. Účastníci workshopu dostanú niektoré názvy tém a pokúšajú sa uhádnuť, o čom sa v danej téme hovorí. Napr.: Kto to hrá na oknách clivú pieseň? Aká tajomná pani sa skrýva za závojom? Aký bubeník ju to sprevádza? Spomíname s princom Jeséniom. Čo si šepkajú stromy? Tance nežných pavučiniek. Najvzácnejšie poklady na svete. Prípravy na vzácnu návštevu... Pri problémoch sa pokúšam pomôcť určením obdobia, v ktorom sa daná téma preberá.
- Vysvetlenie *Zámku víly Abecedy* - každý dostane plagát - aj každé dieťa v triede - po prebraní písmena si môže vyfarbiť jedno okienko. Po vyfarbení celého zámku bude víla oslobodená a deti dostanú na pamiatku privesok - zámok víly Abecedy.
- Udeľovanie hodnosti - *Rytier pera* - pri prvom písaní perom celá trieda prejde povýšením do stavu rytierskeho - veľká oslava.

Rozhovor k daným témam a k danej problematike.

4. Hymna triedy: (výuka)

Bolo jedno kráľovstvo, plné tajomstiev,
za siedmymi horami, za hrbou veľkých stien.
Žili si tam krásne, všetci pospolu,
hrali sa a spievali a nik nemal smolu.

Jesénius, Zimík, Jaroslav a Letoslav -
princovia nezbední, každý svoju ríšu mal.
Všetci svoje tajomstvá si starostlivo skrývajú,
Prezradia ich len deťom, čo v srdci dobro mávajú.

V tom čarovnom kráľovstve býval starý kráľ.
Starý kráľ, starý kráľ, čo 4 synov mal.
Kraľoval si kraľoval, každý ho tam miloval.
Bol to kráľ, bol to kráľ, čo 4 synov mal.

Podajte mi deti ruku, veď to nie je veda,
pozrieme sa , kde býva víla Abeceda.
Aj trpaslíka Počtáríka nájdeme v tom kráľovstve.
Prezradí nám určite zopár svojich tajomstiev.

R: Tak teda, vyberme sa na ďalekú cestu objavov,
ponorme sa do písmen a číselných tajov.
A na konci tohoto úžasného výletu
rozpovieme, čo už vieme celému svetu.

5. Sledovanie videozáznamu z prvého školského dňa

6. Spätná väzba: Nakresli pravé ucho také veľké, ako si počúval. Nakresli ľavé ucho také, ako ti to stálo za počúvame. Nakresli pravé oko, ako si bol spokojný so svojim správaním. Nakresli ľavé oko, ako bol zrozumiteľný výklad, pokyny. Nakresli ústa - ako si bol spokojný s tým, čo si povedal, nos - ako si cítil, že je to, čo sa tu udialo pre teba dôležité, vlasy - také dlhé, aké zaujímavé to tu bolo.

4.6 DOMÁCE ZVIERATÁ A ICH MLÁĎATÁ

Integrovaný blok pre 1. ročník

*Mgr. Danica Blizniaková,
ZŠ Dražkovce*

Celoročná téma: „*HP*adáme dobro ukryté v každom z nás“

Podtéma; *Dobrotivé slniečko prebúda nový život*

Tematická časť: *Zvieratá a ich mláďatá*

Integrované predmety: prvouka, čítanie a písanie, matematika, výtvarná výchova

Pojmové kľúčové učivo:

Domáce zviera je súčasťou nášho života, náš spoločník, priateľ, ale aj zdroj obživy.
Zvieratá sa rozmnožujú a majú mláďatá. Mláďa je pokračovateľ rodu, záruka budúcnosti.

Vedomostné kľúčové učivo:

- Domáce zvieratá chováme doma, staráme sa o ne - kŕmime a ošetrujeme ich.
- Domáce zvieratá sa rozmnožujú na jar - majú mláďatá, rozmnožujú sa tak, že sa rodia živé, alebo sa liahnu z vajčiek.
- Zvieraciu rodinu tvorí samec, samička a mláďa.
- Vzhľad rodičov a mláďat je rozdielny.

Cieľ vyučovacieho bloku:

Žiaci by mali poznať domáce zvieratá a ich mláďatá. Mali by ovládať ich názvy a akým spôsobom sa rodia. Poznávať životné prejavy zvieracích mláďat.

Zopakovať si sčítanie a odčítanie do 20.

Pomôcky: plagát s postupom, menovky, špendlíky, pravidlá komunity, program dňa, čítanka, obrázky zvierat, atlasy zvierat, magnetická tabuľa, magnetky, pastelky, PL mačička, mozaikové LEGO, papier A5, A4, modelovacia hmota, ceruzky

- Program:
1. Privítanie účastníkov dielne a postup.
 2. Komunita.
 3. Program dňa - predstavenie bloku.
 4. Integrovaný blok - zážitkové učenie.
 5. Čas na otázky a odpovede.
 6. Spätná väzba účastníkov lektorovi (písomne).

(Dielňa obsahuje námety na aktivity s deťmi.)

1. POSTUP pre účastníkov tvorivej dielne napísaný na plagáte:

Dobrý deň! Vitajte!

1. *Vezmite si menovku takej farby, aby vyjadřila vašu náladu, napíšte meno a pripnite si ju na hrudník.*

2. Červená - veselá, modrá — „akurátna“, biela — smutná.
3. Porozmýšľajte nad otázkou: Ktoré domáce zvieratko mám najradšej a prečo?
4. Prečítajte si program dňa.
5. Nájdite si miesto a pohodlne sa posaďte do kruhu komunity.

2. KOMUNITA

- Sedíme v kruhu, privítam prítomných, každý povie svoje meno, z ktorej školy prišiel a odpovie na položenú otázku. Slovo si budeme odovzdávať zvukom, ktorý vydáva každého obľúbené zvieratko. „Ja svoje obľúbené zviera neprezradím, dozviete sa, ktoré to je, po splnení jednej úlohy“.
- Vysvetlím pravidlá komunity.
- Prečítam program dňa.

3. PROGRAM DŇA - predstavenie bloku:

Integrovaný blok tematicky nadväzuje na predchádzajúci deň, keď sa deti zaoberali triedením zvierat na domáce a voľne žijúce. Názorne ho približuje mapa mysle integrovaného bloku.

Byť pri tom: Učivu o domácich zvieratách predchádzala vychádzka zameraná na pozorovanie domácich zvierat na dedinskom dvore.

4. PRIBLIŽENIE INTEGROVANÉHO BLOKU - zážitkové učenie:

- Budeme pokračovať opakovaním učiva v polkruhu.
 - Na tabuli máme pripravenú dvojsmerovku, v ktorej sú ukryté názvy 11 domácich a voľne žijúcich zvierat. Vyriešime dvojsmerovku spoločnými silami. Budete v nej vyhľadávať názvy zvierat vodorovne zľava - doprava a zvisle zhora nadol. Názvy domácich zvierat ohraničte modrou a názvy voľne žijúcich zvierat zelenou kriedou - žiaci sa striedajú.
 - *Ktorých zvierat je viac? Ktorých je menej?*
 - *Aký rozdiel je medzi domácimi a voľne žijúcimi zvieratami?*
 - *Ktoré domáce zvieratá ešte poznáte ?*
- *Nácvik pravidla AKTÍVNE POČÚVANIE (upevnenie)*

Aktivita: Konverzácia na hospodárskom dvore

Postup: Deťom povieme, že sa budeme rozprávať ako zvieratká na hospodárskom dvore. Každý si môže vybrať, čo chce byť: mačka, hus, psík, kačička, ovečka, kravička...

Reflexia: Koľko slov lietalo naraz vo vzduchu?

Kto si zapamätal, čo niekto hovoril?

Od čoho záviselo to, koľko sme si zapamätali?

Koľko naraz hovoriacich môže zachytiť naše ucho?

Ako sa ti rozprávalo, keď toľko ľudí hovorilo naraz?

Myslíš, že ťa niekto počúval?

Aký máš pocit, keď je v triede hluk?

➤ ZVIERACIE RODINKY

Motivácia: *Ako sa húsatkám nechcelo na svet* — prečítaním z čítanky

• *Otázky k článku na sledovanie aktívneho počúvania:*

1. *Prečo sa nechcelo húsatkám vyliahnúť?*

2. *Čo sa stalo, keď sa vyliahli?*

3. *Kedy sa liahnu húsatká?*

4. *Húsatká patria ku: sliepke, kačke, husi, liške, vrane, sýkorke...*

5. *Čo myslíte deti, rodia sa domáce zvieratká iba tak, že sa vyliahnu z vajička?*

• *Niektoré domáce zvieratá sa rodia živé.*

Na magnetickej tabuli máme pripnuté obrázky domácich zvierat. *Vyber si jedno zvieratko, povedz ako sa volá, povedz, ako sa mu rodia mláďatá a pripni ho do správnej skupiny.*

- Triedime zvieratá na 2 skupiny. Čo majú spoločné zvieratá v prvej a v druhej skupine? (Domáce vtáky - 2 nohy, perie, krídla, zobáky... Štvornohé zvieratá - 4 nohy, srst', mláďatá jedia mliečko...)

➤ **ENERGIZÉR** *Na gazdovskom dvore* - deti sa pohybujú v priestore pri zvuku hudby, učiteľ dá zvukový signál a určí druh domáceho zvieratá. Deti napodobňujú jeho pohyb, činnosť a zvuky, ktoré vydáva až do zaznenia ďalšieho zvukového signálu a nasledujúcej inštrukcie.

• „*Predstavte si deti, že kým sme sa zahrali, našim zvieracím mamičkám sa pomiešali mláďatá. Pomôžeme mláďatkám nájsť ich mamičky?*“

- Na koberci sú rozptýlené obrázky (makety) samičiek a mláďat. Deti vytvárajú obrázkové dvojice: dospelé zviera - jeho mláďa a pripnú ich na magnetickú tabuľu.

- Každú dvojicu obrázkov doplníme obrázkom ďalšieho dospelého zvieratá.

- Utvoríme „zvieracie rodinky“.

- Pomenujeme každé zviera a pripneme jeho názov pod obrázok.

- Porovnáme vzhľad mláďat so vzhľadom ich rodičov.

➤ APLIKAČNÉ ÚLOHY

Úlohy pre každého žiaka:

1. **Pospájaj** farebnými ceruzkami, čo patrí k sebe - kontrola správnosti v čítanke: deti čítajú a kontrolujú si str. **95**.

2. Pracovný list: Mačička
Sčítaj všetky číslice na obrázku mačičky, do pravého dolného rohu napíš výsledok.
3. *Vyrieš* príklady a vymodeluj z mozaikového LEGA obrázok podľa schémy - dozvieš sa, ktoré je moje obľúbené zviera.

Vyber si jednu úlohu a splň ju:

(Deti môžu pracovať samostatne alebo v skupinách.)

- A) *Porozprávaj* príbeh o tom, čo si zažil s vaším domácim zvieratkom, 3 až 5 minút.
- B) *Napiš* aspoň 3 vety o domácich zvieratkách.
- C) *Vyrieš úlohu:* Na dvore boli sliepky a mačky. Spolu mali 10 nôh. Koľko bolo sliepok a koľko mačiek? Urči aspoň jednu možnosť - zapíš príkladom.
- D) *Vyhľadaj* v atlase zvierat domáce zvieratá a *utvor* zvieracie rodinky, nakresli aspoň dve.
- E) *Nakresli* alebo *vymodeluj* z plastelíny domáce zvieratko, ktoré by si chcel mať doma.
- F) *Zaspievaj* pieseň o domácom zvieratku, aspoň dve slohy.

➤ PREZENTÁCIA splnených úloh v kruhu:

Prezentujú všetky deti - buď samostatne alebo za skupinku najmenej dvaja, prípadne sa dopĺňajú. Ostatní žiaci dávajú spätnú väzbu spolužiakom, dopĺňajú ich (ak je to potrebné).

➤ ZÁVEREČNÁ REFLEXIA

- *Čo ťa dnes najviac zaujalo?*
- *Čo nového sme sa naučili?*
- *Aké zručnosti života sme používali?*
- *Ako si spokojný so svojou prácou - ukáž?*
- *Koho zo spolužiakov by si chcel oceniť a prečo?*
- *Spoločné ocenenie - potlesk podľa výberu detí.*

„Za dobrú prácu si vezmeš domov obrázok, na ktorom vyfarbiš tú časť, ktorá znázorňuje, ako sa máme správať k zvieratkám.“

4.7 VEVERIČKA UMKA SPOZNÁVA KRÁĽA ČASU

Mgr. Drahuša Kamenská,
ZŠ Bystrička

Integrácia predmetov: slovenský jazyk, matematika, prvouka, hudobná výchova a telesná výchova, výtvarná výchova v 1. ročníku.

Téma: Blok zameraný na opakovanie ročného obdobia jesene, jesenných mesiacov a dní v týždni.

Pojmové kľúčové učivo: Čas sprevádza človeka po celý život. Je rozdelený na roky, mesiace, dni, hodiny, minúty a sekundy a na štyri ročné obdobia - jar, leto, jeseň a zima.

Vedomostné kľúčové učivo: Jeseň je jedno zo 4 ročných období. Zbiera sa úroda z polí, záhrad a sádov. Jesenné mesiace: **september, október, november**. Každý mesiac má 4 týždne. Týždeň má 7 dní: **pondelok, utorok, streda, štvrtok, piatok, sobota, nedeľa**.

Myšlienka dňa: *Čo môžeš urobiť dnes, neodkladaj na zajtra.*
Ludové príslovie

Cieľ vyučovacieho bloku: Prostredníctvom bloku zopakovať jesenné mesiace, znaky jesene, písmeno - hlásku E, e a radové číslovky. V aplikačných úlohách pôjde o využitie poznatkov a ich praktické použitie.

Pomôcky: menovky v tvare listu, špendlíky, plagát s kľúčovým učivom, plagát s aplikačnými úlohami, plagát s textom básne: Kuchárka, obrázky jesene, obrázky: Dedko repku zasadil, papiere A4, šlabikár Virgovičovej, pracovné listy, pastelky, voskovky, magnetofón s vhodnou príjemnou hudbou.

Program dňa:

- Komunita
- Jeseň, jesenné mesiace, zber úrody
- Dedko repku zasadil...
- Radové číslovky
- E, e
- Aplikačné úlohy
- Prezentácia
- Záverečná reflexia - spätná väzba

Facilitovanie bloku pre účastníkov tvorivej dielne: (Postup napísaný na páse papiera)

- Srdečne Vás vítam!
- Napíšte si menovku.
- Prečítajte si mapu mysle.
- Posad'te sa do kruhu komunity a porozprávajte sa na tému: JESEŇ.

Pred začiatkom bloku sa uzatvára dohoda o spolupráci:

- znamenie na zastavenie práce - pri diskusii zodvihnutá ruka,

- signálom na získanie aktívneho počúvania pri práci bude zvuk trianguľa,
- dodržiavať dĺžku času (dať znamenie, že práca za 1 min. končí, koniec práce v skupinách),
- ak počas samostatnej práce niekto musí opustiť miestnosť, nech tak urobí potichu, aby ostatných nerušil,
- pri prezentácii hovoriť dlhším hlasom a zrozumiteľne, aby ostatní rozumeli..

Tieto pravidlá sa učíme aj s prváčikmi, opakujú sa dovtedy, pokiaľ sa ich nenaučia.

➤ **Predstavenie vyučovacieho bloku**

- 1. Motivačná komunita:** Žiaci sedia v kruhu komunity. Na znamenie trianguľa stíchnu. Otázka: Pokúste sa porozprávať o jeseni tak, že každý povie o nej 1 vetu. Snažte sa neopakovať vety po spolužiakoch.
- 2. Jeseň** - krátke rozprávanie Veveričky Umky o stretnutí s Kráľom času. Naučil ju jesenné mesiace a dni v týždni. Jesenné mesiace - pomocou obrázkov zopakovanie, čo sa v ktorom mesiaci robí - samostatné tvorenie viet žiakmi. *Lenže každý mesiac má 4 týždne a týždeň sa skladá z jednotlivých dní. Aby si ich Umka zapamätala, naučil ju jednu riekanku a hru. Teraz nás ju tiež naučí.*

3. Kuchárka - nácvik básne - slová

- slová a dramatizácia,
- hovorenie dní a ukazovanie,
- rozhovor o myšlienke dňa.
- **Zasadil som repku... – energizér.**
Dramatizácia piesne.

4. Radové číslovky

Tabuľa - obrázky: Dedko repku zasadil...

Koľko ľudí ťahalo repku?

Koľko zvieratiek pomáhalo?

Kto je prvý z ľudí?

Kto posledný? ...

- **Celoživotná zručnosť - priateľstvo a pomoc v núdzi.**

Kedy si ty, alebo tebe niekto pomohol?

- rozprávanie detí formou pukancov

5. Hláska - písmeno E, e

Kto z ľudí a zvierat má vo svojom slove e? Analýza každého slova a zapisovanie pod obrázky, napr. -e— (dedko), E - e — (Elenka).

Ako sa mohla ešte volať vnučka? Ale pozor, jej meno sa začína na písmeno E.

Šlabikár str. 35 - pomenovanie obrázkov

- analýza slov a zapisovanie,

- prečítanie napísaného

6. Aplikačné úlohy

- Napište pod tlačené tvary písané tvary a opačne.
- Vytlačte obrázky, v ktorých slove bude e.
- Nakreslite obrázok jesene.
- Napište pod obrázky rozklad slova po písmenkách, ktoré písmeno poznáš, napiš. Napr. nakreslená sekera (-e-e-a).
- Navrhните, čo urobiť s pohrabaným listím.
- Zdramatizujte rozhovor vetra a stromu v jeseni.
- Určite poradie postupu pri zaváraní sliviek. (Obrázky a radové číslovky do 6).
Aby boli úlohy zadané špecificky, môžeme ich doplniť obrázkami.

7. Prezentácia

Prezentujú jednotlivé skupiny, a to najmenej dvaja členovia skupiny alebo celá skupina. Po prezentácii nasledujú otázky od ostatných spolužiakov a ocenenie. Po prezentácii všetkých skupín - *reflexia: Ako sa vám v skupinách pracovalo?*

Chceš niekoho oceniť?

Čo bolo pre vás najťažšie?

Ktorá skupina pracovala najlepšie?

8. Záverečná reflexia - spätná väzba pre účastníkov tvorivej dielne

Kruh komunity - postupne všetci odpovedajú na otázku: *Ktorá časť bloku sa ti páčila a prečo?*

List na tabuli - písomne odpovedajú účastníci na otázku:

Splnil dnešný deň tvoje očakávania, v čom?

4.8 DOMČEK, DOMČEK, KTO V TEBE BÝVA?

Mgr. Lúbia Sobkuliaková,
ZŠ Valča

Téma: Domček, domček, kto v tebe býva? Mesačná téma zameraná na učivo prvouky v 1. roč.

Tematické časti: Domov a jeho okolie a Starostlivosť o zdravie - aktivity prinášajúce námety na učenie hrou.

Vzdelávací cieľ- prostredníctvom hravej činnosti:

- Poznať svoju adresu bydliska,
- poznať členov rodiny, príbuzenské vzťahy,
- zariadenie bytu,
- určovanie hodín na ciferníku,
- režim dňa,
- časti ľudského tela a starostlivosť o zdravie.

Cieľ mesačnej témy:

Z prostredia, ktoré je deťom najbližšie, čerpať čo najviac poznatkov, skúseností, vedomostí a hravou formou ich priviesť k novým poznatkom. Vedieť sa podeliť so skúsenosťami pri práci v skupine, v dvojici.

Pomôcky:

Menovky, špendlíky, mapa mysle, výkresy, ceruzky, časopisy, nožnice, pastelky, časti LEGA, plastelína, škatuľky od liekov, veľký čistý papier, ciferníky hodín, tajnička, aplikačné úlohy.

➤ **Facilitovanie bloku, námety na učenie hrou k zvoleným tematickým častiam:**

Postupy pre žiakov (účastníkov) napísané na tabuli (papieri).

- *Vitajte, urobte si menovku, pripnite si ju.*
- *Prečítajte si mapu mysle - myšlienku dňa.*
- *Posaďte sa do komunity.*

1. Motivačná komunita:

Žiaci, účastníci sedia v kruhu a formou brainstormingu tvoria čo najviac návrhov, prečo potrebujeme DOM ?

- *aby sme mali kde bývať,*
- *aby sme mali kde spať,*
- *aby sme sa mali kde hrať*

ADRESA: Každý dom má svoje miesto, kde stojí, svojich obyvateľov, svoje číslo. Podľa toho máme aj my svoju adresu. Povedz aj ty svoju adresu. (Začína učiteľka, podá štafetu, pokračuje žiak vpravo.)

2. Skupinová práca:

Nikto z nás nechce žiť, ani bývať sám. Chce mať priateľov, spoločníkov, s ktorými bude bývať, starať sa o nich, tešiť sa s nimi. Aj my vytvoríme malé rodinky, skupinky, ktoré majú za úlohu vyhľadať v časopisoch postavy ľudí, vystrihnúť ich, nalepiť na výkres tak, aby vytvorili rodinu (viacpočetnú).

Prezentácia:

Žiaci predstavia a pomenujú členov svojej rodiny.

Rozhovor o členoch rodiny, o príbuzenských vzťahoch, o blízkej, vzdialenej rodine.

3. Samostatná práca:

Každá skupina dostane čistý papier A 4, na ktorý budú žiaci tvoriť a písať vlastné mená k členom rodiny. Žiak, ktorý napíše meno, podá papier a pero susedovi vpravo, ten skontroluje správnosť a pripíše ďalšie meno. Učiteľ pomáha obrázkom.

Napr.: mama - Ema

otec - Vilo

syn - Ivo

teta – Ela...

Spätná väzba, ocenenie.

4. Energizér

Ľudová hra na Aničku, spojená s tančekom.

5. Dom - byt

Aby sa všetci do domu pomestili, skúsme ten najvhodnejší dom, v ktorom by sa rodine dobre bývalo. (*Formou pukancov vyberajú žiaci najlepšie odpovede.*)

D O M by mal byť: *malý alebo veľký,
tmavý alebo svetlý,
čistý alebo špinavý,
útulný alebo neútulný,
vysoký alebo nízky,
priestranný alebo tesný,
prázdny alebo zariadený ...*

6. Zariadenie bytu. Triedenie predmetov v domácnosti

Rozhovor: Miestnosti v byte

Hádanky: Miestnosť, v ktorej sa niečo varí, pečie, vonia, praží,... sa volá? ...

Izba, v ktorej sa spí, oddychuje, leží, sníva,... sa volá?...

Izba, v ktorej si píšem úlohy, hrám sa, spím,... sa volá?... atď.

7. Tvorenie zariadenia bytu:

Žiaci na základe dohody, výberu materiálu, pomôcok zhotovujú miestnosti v byte:

- z LEGA,

- zoškatuliek od liekov, farebného papiera, nožníc...,
- z obrázkov z časopisov, katalógu...,
- z detského nábytku,
- z plastelíny, dreva, moduritu...,

Prezentácia, spätná väzba, ocenenie

- Pospájanie jednotlivých miestností a vytvorenie bytu, príp. domu -*posilňovanie spolupatričnosti skupiny.*

8. Matematické pojmy, vzťahy:

- *spočítaj miestnosti v dome,*
- *spočítaj steny v dome,*
- *spočítaj dvere, okná,*
- *porovnaj veľkosť miestností atď.*

9. Pri takej náročnej stavbe ani nevieme, ako rýchlo nám ubehol čas.

Najlepšie nám čas ukazujú...?

Práca na demonštračných hodinách, poznávanie a nastavenie celých hodín. Slovné vyjadrenie časovej situácie a jej odôvodnenie:

Napr. Sú tri hodiny, malá ručička ukazuje číslo 3 a veľká číslo 12.

10. Rozvíjanie výtvarných schopností žiakov

Rozhovor o hodinách a hodinkách.

Ukážky rôznych druhov hodín: nástenné, budík, presýpacie, číslicové... Kreslenie zvolených hodín, prípadne návrh nových druhov hodín.

Spätná väzba, ocenenie

11. Režim dňa

Čas riadi aj činnosti, ktoré cez deň robíme. Žiaci rozhovorom vyjadrujú, aké činnosti vykonávajú. Podľa schopností detí vyjadrujeme činnosti dňa pantomímou pred ostatnými spolužiakmi. Tí hádajú, ktorú časť dňa práve predvádzame.

12. Energizér:

V kruhu, vytvorenom zo žiakov stojacich tesne vedľa seba, stojí jeden dobrovoľník, ktorý predstavuje kyvadlo, ostatní žiaci ho nakláňajú, nedovolia mu však padnúť na zem. (Dôvera) Po takom „super“ nakláňaní náš dobrovoľník padol do postele vo svojej detskej izbe a hlboko zaspal. Žiak si ľahne na pripravený veľký formát papiera a ostatní žiaci ho obkresľujú.

13. Určovanie základných častí ľudského tela.

Ukazujú a pomenovávajú časti ľudského tela a časti tváre. Žiaci sa pri práci striedajú, potom obrátený spôsob: žiak ukazuje časti svojho tela a žiaci ho spoločne pomenujú.

Utvrdenie učiva – tajničkou.

Tanček s pesničkou - „Nešikovná tanečnica“, použitý ako energizér.

14. Námety na aplikačné úlohy k zvoleným tematickým častiam (viažu sa k viacerým kľúčovým učivám):

1. *Urob zoznam členov viacpočetnej rodiny (pripoj vlastné mená).*
2.
 - a. *Vymenuj miestnosti vo vašom dome, urči ich počet a porovnaj ich veľkosť (dĺžku ich jednotlivých strán),*
 - b. *Zmeraj, koľko krokov merajú steny v tejto miestnosti, zapíš to.*
3. *Navrhni zariadenie do tvojej detskej izby, (dobré využi priestor, nezabudni na moderné zariadenia).*
4. *Predved' činnosti, ktoré vykonávaš počas dňa v správnom poradí.*
5. *Zaspievaj pieseň o niektorom členovi rodiny, aspoň 2 slohy.*
6. *Spomeň si a porozprávaj o niektorej nehode, pri ktorej si si poranil časť svojho tela, aspoň 5 viet, najviac 10 viet.*
7. *Porad' spolužiakom, ako by zistili bez hodínok, koľko je hodín.*
8. *Zisti od spolužiakov, v akom dome by chceli bývať? Zorad' odpovede podľa toho, koľko miestností sa v ich vysnívanom dome nachádza.*

Prezentácia, spätná väzba, ocenenie.

4.9 ODKIAĽ SI PRIŠIEL?

Výchova k manželstvu a rodičovstvu - projekt spolupráce s rodičmi

Mgr. Vlasta Zajíčková,
ZŠ Valča

Téma: Odkiaľ si prišiel? - mesačná téma zameraná na obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu v 2. ročníku, po dohode a v spolupráci s rodičmi.

Námety na učivo:

- rozdiely mužského a ženského tela,
- potreba zrelosti na zrod nového človeka,
- spermia a vajíčko s maternicou,
- narodenie, pôrod,
- novorodenec, dojča, dieťa v predškolskom veku, dospelý človek, starý človek,
- rodina.

Integrovanie predmetov:

Jazykové vyučovanie - prídavné mená a podstatné mená - triedenie slov, sloh, čítanie - texty s obsahom „VMR“, matematika - násobenie v okruhu do 20, sčítovanie a odčítovanie v okruhu do 100, hudobná výchova - uspávanky, počúvanie hudby, prvouka - Ako bábätko prichádza na svet

- Čo je rodina?
- Vývoj človeka
- Deň matiek
- Ako rodina môže tráviť voľný čas?

Facilitovanie bloku:

Postup pre žiakov (účastníkov konferencie) na dverách

- Vitajte.
- Urobte si farebnú menovku a pripnete na ľavú stranu.
- Vezmite si papier formátu A5 a napíšte si naň svoje meno ako zdobnelinu podľa vzoru od hora dolu, v strede papiera (hotová ukážka pripevnená k tomuto bodu).
- Posad'te sa do kruhu.

Predstavenie vhodných aktivít k tejto tematike:

➤ Aktivita č. 1:

Úlohou každého je pozdraviť sa s niekým iným a na formát A5 k písmenu zdobneliny mena napísať, aký má dnes pocit (navzájom), pričom možno pripisovať pred aj za vybrané písmeno. Kto je prvý hotový,

zvolá bingo. (Dôležité je, aby žiaci napísali svoje meno ako zdrobnelinu a mali približne rovnaký počet písmen.)

Reflexia:

- *Kedy ťa rodičia volajú zdrobnelinou?*
- *Utvor zdrobnelinu k slovu (učiteľ vraví slovo)...*

➤ Aktivita č. 2:

Učiteľ rozdá žiakom obrázky a texty. Úlohou žiakov je nájsť sa bez slova tak, aby obrázok a text patrili k sebe. Dvojica, ktorá sa nájde, bude ďalej pracovať spolu.

- Mňa priniesol bocian ako mimoriadnu zásielku.
- Oco ma dostal v pohostinstve.
- Mamina ma našla v nemocnici.
- Ja som bol vianočný darček.
- Ja som vypadol z maminých očí.
- Mňa si mama vymodlila.
- Narodil som sa zo semienka slnečnice.

Reflexia:

- Ktorá dvojica má správnu odpoveď na otázku, ako sme prišli na svet?
- Čo sa budeme podľa vás v nasledujúcom období učiť a poznávať?

➤ Aktivita č. 3

Dvojica na papier formátu A5 píše formou brainstormingu k obláčiku ODKIAL A AKO SOM PRIŠIEL NA SVET ? všetko, čo ich v tejto súvislosti napadne. Farebne podčiarknu tie pojmy, výrazy, ktoré chcú vysvetliť, spoznať. (Takto sami žiaci určia smer, ktorým učiteľ pripravuje nasledujúce aktivity.)

➤ Aktivita č. 4

Čítanie článku *Meno pre bábätko* (čítanka pre 2. ročník).

Dvojica číta tichým hlasom. Závisí na dohode akým spôsobom.

- Otázky na zistenie pochopenia obsahu textu:
 - *Prečo Ivanko plakal?*
 - *Ako hľadal meno pre bábätko?*
 - *Prečo bol rád?*
 - *Aké meno našiel?*

➤ Aktivita č. 5

Vytvoríme si skupiny tak, že žiaci si vyberú lístočky s číslami 1, 2, 3, 4 a nájdu sa všetky 1,2...

Vytvorené skupiny pracujú na tvorbe scenára z prečítaného textu, keď každá skupina má presne určenú časť, ktorú bude písať ako dialóg.

Podmienky: písať jasne, výstižne, s čo najmenším počtom chýb a pekne, pretože sa hotové dialógy prilepia na výkres A3 a vytvoríme scenár.

Takto vytvorený scenár sa dá využiť do programu triedy či školy (ku Dňu matiek...)

➤ Aktivita č. 6

Žiaci si vypočujú nahrávku piesne skupiny ELÁN „Zaľúbil sa chlapec“ (sedia v kruhu) - „*Vyjadri Stručne, aký pocit si mal pri piesni*“.

Energizér: Vymenia si miesta všetci tí, ...

- Po vypočutí si vymenia miesta tí
- ktorí už boli zaľúbení,
 - ktorí sa už držali za ruky,
 - ktorí už napísali lističek tomu, kto sa im páčil,
 - ktorí videli, ako si prejavili lásku otecko a mamička...

➤ Aktivita č. 7

Čo môžeme vidieť, ak sa dvaja ľudia majú radi?

- *Napiš to.*
- *Nakresli to symbolikou.*
- *Znázorni to.*
- *Zaspievaj nejakú pieseň, ktorá to vyjadruje.*

Žiaci dostanú lepky, ktoré so svojím menom priprnú - lepia k úlohe, ktorú chcú robiť. Tak sa vytvoria skupiny podľa rôznych typov inteligencie, alebo môžu na úlohe pracovať aj individuálne.

➤ Aktivita č. 8

Domáca úloha na sobotu a nedeľu v spolupráci školy a rodiny k danej téme. Napiš aspoň 8 viet k téme „*Ako sa prejavuje láska v našej rodine*“.

➤ Aktivita č. 9

Učiteľ pripraví prvé verše a žiaci v skupinách dokončujú druhé verše, pričom si môžu vybrať z 3 možností.

Modré oči mala,	Keď je ticho, aj keď kričí,
A jej copík na hlave,	Rada pozerám sa v lavici,
Mučil som sa večer, ráno,	Chodím sa dívať na futbal,
No keď v škole som ju stretol,	Raz jej poviem, to už stačí,

➤ Aktivita č. 10

Žiaci pracujú v dvojici. Správnym vypočítaním príkladov v obore do 100 vytvoria - zložia rozstrihaný obrázok a na ňom prečítajú text (možné použiť viaceré texty): *Láska medzi mojou mamou a ockom bola príčinou môjho vzniku.*

Reflexia:

Ako sa vám pracovalo pri tejto aktivite?

Ako ste spolupracovali?

➤ Aktivita č. 11

Rozprávanie: Oplodnené vajíčko 6 dní putuje do časti mamičkinho tela, ktorá sa volá MATERNICA (ukážka toho orgánu v encyklopédiách).

Tu začína rásť nový človečik. Ako sa to začína prejavovať na mamičke?

- Napíš vonkajšie znaky či prejavy toho, že mamička čaká dieťaťko.
- Predved', ako sedia, sadajú, či vstávajú tehotné mamičky.
- Vysvetli, prečo sa zmení hmotnosť mamičky.
- Navrhni, čo by mala jesť tehotná mamička.
- Čo má mamička počas tehotenstva zakázané robiť, jesť, piť, prečo?
- Vysvetli, ako sa bábätko živí v mamičkinom brušku (maternici). Pomôž si encyklopédiou.

Žiaci po prečítaní úloh napíšu na lepku svoje meno a prilepia ju k úlohe, ktorú chcú riešiť. Tak vytvoria neformálne skupiny. Úlohu, ktorú si nevyberie nikto, vysvetlí učiteľ.

➤ Aktivita č. 12

Uplatnenie zmyslu pre humor. Žiaci dostanú obrázok bábätká v brušku mamičky a ich úlohou je vymyslieť vtipné vety, myšlienky, čo si toto bábätko môže mysliť.

Obmena:

Vytvoríme skupiny na základe farebných lístkov. Každá skupina v priebehu 1,5 minúty napíše humorné vyjadrenie a po znení signálu odovzdá papier inej skupine. Táto aktivita môže prebiehať aj v rámci skupiny.

- Prezentácia skupín,

- spätná väzba - *koho vyjadrenia sa vám zdali najhumornejšie,*

- *čo sa vám zdalo pri tejto AKTIVITE NAJZA UJÍMA VEJŠIE,*

- *ako by ste charakterizovali spoluprácu svojej skupiny pri tejto aktivite.*

➤ Riešenie slovných úloh

Keď sa otecko dozvedel od mamičky, že budú mať bábätko, jeho radosť bola obrovská. Kúpil mamičke bonboniéru s 54 cukrikmi. Mamička zjedla 9 cukrikov a oteckovi dala 7 cukrikov. Koľko cukrikov jej zostalo?

Dostala

Zjedla.....

Dala oteckovi

Ostalo

Kúpil jej aj kvety, 25 ruží a 19 gerber. Koľko kvetov mamičku potešilo?

Ruží.....

Gerber

Kvetov

Otecko a mamička sa tešia na bábätko dlho. Viac ako 8 mesiacov a menej ako 10 mesiacov, kým ho uvidia. Pošepkaj do uška pani učiteľke, susedovi koľko mesiacov čakajú otecko a mamička na príchod dieťaťa.

Skús teda vypočítať, kedy sa narodí bábätko, keď vajíčko bolo oplodnené 3. marca.

➤ Aktivita č. 13

Učiteľ robí výklad pomocou encyklopédie

Nadišiel deň, ktorý sme síce zažili všetci, ale nik z nás si ho nepamätá. Naše skutočné narodeniny. Bábätko leží celé zvinuté vo vnútri mamičky. Ako sa dostane von? (Balón naplnený vodou, igelitové vrecúško, bábika ako pomôcky).

Jednoduchá odpoveď je, že bude vytlačené. Po 9 mesiacoch aj mamina má toho dosť. Prvým signálom pre mamu je zvláštne bolenie bruška. Treba ísť do nemocnice. Spočiatku sa toto bolenie bruška vracia po dlhšom čase. Postupne sa bolesti vracajú častejšie. Keď doktor začne okolo mamičky pobiehať, znamená to, že bábätko chce von. Maminou prácou je vytlačiť bábätko cez otvor medzi nohami. Ďalšie námety na rozhovor:

- cisársky rez,
- návšteva v nemocnici,
- rodný list - čo je na ňom, žiaci môžu zistiť podľa dátumu narodenia, kedy došlo k oplodneniu vajíčka — mesiac.

➤ Aktivita č. 14 (JS - prídavné mená)

Keď príde mamička z nemocnice domov, tak k nej chodia rôzni známi, pretože sú na toho malého človečika veľmi zvedaví. Vtedy si ocko i mamička vypočujú AKÉ JE BÁBÄTKO...

Žiaci píšú na flipčart ružové, drobné, milé...

Ale aj mamičke vravia, AKÁ JE šťastná, usmiata...

NO aj ockovi vravia, AKÝ JE pyšný, nevyspatý...

Skús vysvetliť tento príklad v súvislosti s našou témou $1 + 1 = 3$

➤ Aktivita č. 15

Ale bábätko sa vyvíja, rastie.

Učiteľ pripne žiakom na chrbát kartičky s názvami vývojových štádií človeka - novorodenec, dojča, predškolač, školák, dospelý človek, starý človek.

Žiaci vidia len tabuľky svojich spolužiakov a tak na základe toho, čo vidia, zisťujú otázkou, či sú tým, čo vidia na kartičke spolužiaka. Ten môže odpovedať len áno - nie. Takto sa vytvoria SKUPINY s rovnakým názvom vývojového štádia, ktoré potom z pripraveného materiálu a pomocou encyklopédií lepia na výkres A4 obrázky, charakterizujúce svoje obdobie a zároveň ho stručne popisujú.

➤ Aktivita č. 16

Vytvoria sa skupiny dievčat a skupiny chlapcov. Skupiny formou brainstormingu píšú charakteristiku:

SOM CHLAPEC, pretože...

SOM DIEVČA, pretože...

Čítanie textu z učebnice 2. ročníka čítanky AKO RASTÚ DETI.

Spätná väzba:

Ktorá charakteristika chlapcov - dievčat sa vám zdala nevšedná, zaujímavá?

Čím vás členovia vašej skupiny prekvapili?

Čo sa v charakteristike chlapcov, dievčat opakovalo najčastejšie?

➤ Aktivita č. 17

Skupiny chlapcov odpovedajú písomne na otázku:

DIEVČATÁ SÚ PRETO DIEVČATÁ, lebo...

Skupiny dievčat zase:

CHLAPCI SÚ PRETO CHLAPCI, lebo...

Pri týchto aktivitách sa môžu zadať rôzne podmienky:

- napísať bez chýb,
- stručne,
- každá skupina inou farbou,
- esteticky - pekne,
- s uplatnením zmyslu pre humor.

➤ Aktivita č. 18

Opakovanie prídavných mien

Metódou „zhlukovania“ žiaci dopisujú

AKÍ SÚ CHLAPCI?

AKÉ SÚ DIEVČATÁ ?

➤ Aktivita č. 19

Chlapci aj dievčatá navzájom vpisujú na papier formátu A5, na ktorom majú napísané svoje meno, prídavné meno, ktoré vystihuje

...V...

... I ...

AKÍ BY MALI BYŤ CHLAPCI?

... E ...

AKÉ BY MALI BYŤ DIEVČATÁ?

... R ...

... K ...

Každý žiak potom prečíta dopísané prídavné mená.

...A ...

Žiaci zistia, akí by mali byť chlapci či dievčatá. Môžu napísať formou *brainstormingu* čo by mali urobiť, aby sa takými stali.

➤ Aktivita č. 20

Čítanie textu „*Čo je to rodina?*“ - čítanka 2. roč., str. 136

Vychádzajúc z tohto textu žiaci vypracovávajú individuálne na výkres A4 (obrázky z časopisov, nožnice, pastelky, pero) list s názvom *ČO RODINA ROBÍ SPOLU*.

Návrhy ďalších aktivít súvisiacich s témou:

- na Deň matiek - žiaci na výkres A4 lepia obrázky z časopisov a pripisujú k nim, čo urobia, pretože ju majú radi. Tento list má názov MAMI, MÁM ŤA RÁD - RADA A PRETO... budem si umývať sám topánky, čistiť si pravidelne zuby, pomáhať ti pri umývaní riadu... Týmto sľubom zodpovedajú nakreslené obrázky.
- Podobne žiaci môžu urobiť takýto list aj pre otecka na DEŇ OTCOV.
- Žiaci k vybranému obrázku, ktorý súvisí s témou, píšú podľa vlastnej fantázie príbeh (sloh).
- Tvorba uspávanky - počúvanie uspávanok - súťaž v speve uspávanok.
- Rozprávanie rozprávky tak, ako mi ju rozprávala moja mama, ocko.

Po každej aktivite treba dbať, aby učiteľ zvolil vhodnú reflexiu a použil *spätnú väzbu*.

➤ Aktivita č. 21

Bingo ako spätná väzba na ukončenie témy s otázkami z učiva: *Nájdí niekoho, kto...* Každý žiak dostane otázky z témy formou 4 x 4 napísané na A4. Žiaci chodia po triede a hľadajú toho, kto vie zodpovedať na niektorú z otázok BINGA, kde sa tento zapíše. Ak zozbiera žiak na svojom papieri všetky podpisy, zvolá bingo. Nasleduje prezentácia - odpovede zapísaných žiakov pri jednotlivých otázkach.

Obmena:

Otázky sú napísané na papieroch väčšieho formátu a rozvesené po triede. Žiaci pracujú v skupinách. Na spodnú časť papiera s otázkou napíšu svoju odpoveď na otázku, túto založia dospodu a zachytia napr. štipcom. Po vystriedaní všetkých skupín pri všetkých otázkach sa odpovede prezentujú. Aby mal učiteľ prehľad, ako ktorá skupina zvládla danú tému, je dobré, ak každá skupina pracuje inou farbou - pastelkou.

4.10 STAVBÁRSKY LEGO - DEŇ

Využitie učebnej pomôcky Hravá matematika a Lego Dacia v 2. ročníku.

Mgr. Danica Blizniaková,
ZŠ Dražkovce

Program: Privítanie účastníkov tvorivej dielne.
Komunita, niekoľko slov na úvod.
Program dňa.
Integrácia predmetov na tému Stavba domu.
Spätná väzba.
Diskusia a spätná väzba.

1. Privítanie účastníkov workshopu:

Plagát s postupom:

- *Dobrý deň! Vitajte!*
- *Vezmite si menovku - domček bez komína, napíšte na ňu fixkou svoje meno a pripnite si ju na ľavú stranu hrudníka.*
- *Pripravte si odpoveď na otázku: Čo očakávate od dnešného stretnutia ?*
- *Prečítajte si program dňa!*
- *Nájdite si miesto a pohodlne sa posad'te do kruhu.*

2. Komunita: Sedíme v kruhu, každý povie, z ktorej školy prišiel, prečo si vybral tento workshop a čo očakáva od dnešného stretnutia. Slovo si budeme odovzdávať podávaním figúrky murára postaveného z lega. Premiestnime sa z kruhu komunity (ako v spomalenou filme, ktorý je nemý) do pripravených lavíc.

3. Program dňa: Stavbársky lego deň nasleduje po vychádzke uskutočnenej na prvouke - Stavba domu, stavenisko.

4. Integrácia predmetov na tému Stavba domu

- ☐ Na **prvouke** sme uskutočnili vychádzku - „byť pri tom“. Boli sme sa pozrieť na stavbu domu. Pozorovali sme používaný stavebný materiál a stavebné stroje. Prečítame si príbeh H. Zelinovej, ktorý súvisí so stavbou domu.

H. Zelinová - Kto je moja rodina

- *Ako súvisí prečítaný článok so stavbou domu? (Rodina býva v dome.)*
- *Ako sa správali chlapci?*
- *Aké pravidlá porušili?*
- *Aké úlohy museli vypracovať?*
- *Vypracovali ich správne?*
- *Kto tvorí tvoju rodinu?*

- Kde bývaš ty? — V rodinnom dome, paneláku...

- Kto postavil naše domy?

Murár

Murár klopká kladivom.

Pozrite sa! Stavia dom!

Muruje a čaruje,

vyčaruje tisíc domov.

Nebol dom a znovu je.

Pre každého je dôležitý dom, ktorý je jeho naozajstným domovom, kde sa vždy rád vracia. Hovorí sa: Všade dobre, doma najlepšie.

Úloha č. 1: Vymodelujte dom svojich snov, kam by ste sa vždy radi vracali. Modelujte z priestorového lega, bez podložky.

Úloha č. 2: Navrhňte a vytvorte z mozaikového lega 1 dlaždicu, ktorou by ste si vydláždili svoju izbu. Modeluj na podložke.

Prezentácia vytvorených modelov: komentáre detí, odpovede na otázky, rozvoj komunikačných schopností.

Domáca úloha: Vypíš z článku slová, ktoré majú viac ako 3 slabiky.

Energizér: Hra na molekuly - končíme vytvorením 4 skupín.

□ **Matematika - čítanie**

Slovné úlohy: Niektorí z nás bývajú v rodinnom dome s mamou, otcom, so súrodencami, starými rodičmi. Iní ľudia bývajú v domoch s väčším počtom bytov, s niekoľkými poschodiami. Budeme riešiť úlohy o veľkých domoch a ľuďoch v nich.

- Bývam v 5-poschodovom dome. Na každom poschodí sú 4 byty. Koľko bytov je v našom dome?

Znázornenie legom: 5 poschodí po 4 byty - 5 štvorcových dielikov so 4 „cuplíkmi“.

Počítame $4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20$ Zapišeme: $5 \times 4 = 20$, použijeme lego čísla.

Odpoveď: V našom dome je 20 bytov.

□ **Slohová výchova**

Určite ste si všimli, že našim menovkám - domčekom chýba dôležitá súčasť. Aká? (komín) Keď je komín dobre postavený, mal by byť rovný, ako napr. komín spisovateľa F. Rojčka:

Sta viam ko mín

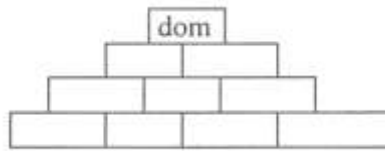
zho ra na dol,

i ný by už

dáv no spa dol.

Uhádnite, prečo je tento komín rovný? (V každom riadku sú 4 slabiky.) Tento komín nespadne, ale stavia sa naozajstný komín zhora nadol?

Úloha č. 1: Komín už vieme postaviť aj zo slov. Teraz vymyslíte zo slov strechu podľa tohto modelu. Slová budú názvy stavebného materiálu:

- Model strechy si zhotov do štvorčekového zošita a vpiš doň slová.

Prezentácia úlohy: Deti čítajú doplnené slová, ostatní hodnotia.

- Strechu nad hlavou nepotrebujú len ľudia, ale aj zvieratká. Tiché čítanie príbehu **J. Pavloviča:**

Harmonika.

- O čom je príbeh harmonika?
- V akom poradí príbehli zvieratká k harmonike?

Úloha č. 2: Vymodeluj štvorčekovými dielikmi na podložku počet slabík v menách zvierat: myška, ježko, škrečok, králik, svišť. Čím sa líši slovo svišť od ostatných? Rozmýšľaj, čo prežívala harmonika na začiatku a čo na konci rozprávky? Skús vysvetliť vetu: „Na nič nie som súca.“ Obmeň prirovnanie: „Leje ani zo suda.“

Úloha č. 3: Vymodelujte postavu z príbehu Harmonika.

Úloha č. 4: Rozprávku o Harmonike zahrajte ako scénu - dramatizácia po skupinách.

Úloha č. 5: Zaspievaj pieseň Myškin dom.

- **Telesná výchova** - Molekulové zvieratká - hra na spôsob známej hry Molekuly.
- **Spätná väzba**

Spätná väzba v triede: Celodennú prácu zhodnotíme v kruhu: Čo ťa dnes najviac zaujalo? Čo nové si sa naučil? Aké zručnosti života sme používali? Ako si spokojný so svojou prácou? Koho zo spolužiakov by si chcel oceniť a prečo? Spoločné ocenenie - „motýlikový“ potlesk.

Diskusia a zhodnotenie stretnutia účastníkmi tvorivej dielne: ďalšie možnosti využitia lega, ďalšie námety z pléna, spätná väzba.

4.11 ŠLABIKÁR PRE POKROČILÝCH

Celotriedny projekt pre 2. ročník

Mgr. Elena Bodová,
ZŠ, Turčianske Teplice

Cieľ projektu: Využiť skúsenosti žiakov zo zvládnutia abecedy a zdokonaľovania sa v čítaní a písaní, výmena skúseností.

Program pre účastníkov tvorivej dielne:

1. Privítanie.
2. Komunita.
3. Aktivity s abecedou.
4. Spisovateľ alebo maliar.
5. Zahrajme sa.
6. Čas na otázky.
7. Spätná väzba.

1. **Privítanie účastníkov:** Na dverách je plagát s pokynmi: *Vitaj! Vyčaruj úsmev! Vyber si písmeno z abecedy a napíš k nemu svoje meno! Sadni si na miesto, ktoré ti vyhovuje! Oboznám sa s mapou mysle!*
2. **Komunita:** Sedíme v kruhu. Predstavíme sa a povieme vlastnosť, ktorá nás charakterizuje tak, aby začínala na písmeno nášho mena. Môžeme predstaviť i miesto, kde je naša škola. (Deti v triede vyberali podľa svojho mena, lebo sa im páči, spája ich s vecami, ktoré majú rady, je im sympatické.)
Energizér: *Zoradte sa podľa abecedy, používajte neverbálnu komunikáciu.*
3. **Aktivity s abecedou:** *Sadnite si do skupín a zvolte si: hovorcu, zapisovateľa, pomôckára, časomerača a povzbudzovača.*

Úlohy:

- povedz prvé slovo, ktoré ťa napadne a začína na vybrané písmeno,
- v skupinách napíšte niekoľko takých slov, počítajte, koľko ste ich napísali v časovom limite,
- nájdí písmená, ktoré sa môžu schovať za iné,
- vymyslite na každé písmeno v skupine niečo, čomu môžete dať spoločný názov,
- ktoré písmená prebehli D, ktoré sú za S?
- z vašich písmen navrhnete logo skupiny.

Prezentácia

Návšteva knižnice - takúto aktivitu s deťmi vhodne dopĺňa:

4. **Spisovateľ alebo maliar:** *Povedzte začiatok známej riekanky, básničky o abecede (alebo zaspievajte).* Ostatní sa pokúšajú dokončiť.

Beseda so spisovateľom O. Nagajom. Tvorenie básni k svojim písmenkám, spolupráca detí v skupine. Texty dopĺňajú kresbami. Používajú pastelky, nožnice, lepidlo. Hľadáme priliehavý názov k tvorbe.

5. **Zahrajme sa s abecedou:** *Písmenká zo slov sa rozsypali, pospájajte ich, poskladajte obrázok a dajte mu meno.* Každý dostane pexeso, hľadá svoju dvojicu. Dvojice vyjadria pohybom tvar písmena - prípadne zaspievajú.
6. **Čas na otázky na tvorivej dielni:** Prezrieme si projekt a fotodokumentáciu. Sadneme si do komunity. Atmosféru dotvára aromatická lampa a upečené abecedné srdiečka. Zoznámime sa s príbehmi o abecede. Hovoríme o využití zručností a inteligencií.

7. Spätná väzba

Poézia o abecede

A becedár bol veľký kráľ.	P ráca mu bola radosťou.
B ol veľmi múdry.	R ozum dobrým pomocníkom.
C elý deň pracoval.	S rdce dobrým radcom.
D obré rady dával.	T aký bol ten veľký kráľ - kráľ Abecedár.
E lánu vždy mával.	Ú spech preto stále mal.
F úkal na fujara.	V zdelávať sa neprestal.
G récky pôvod mal.	Z ískal si tak všetkých ľudí v krajine,
H lavu hrdo nosil.	lebo vládol múdro s citom, no nie naivne.

4.12 CELOROČNÝ PLÁN V 2. ROČNÍKU

Mgr. Zuzana Kováčova, Mgr. Anna Thomková,
Súkromná ZŠ Bell Amos,
Martin

Program dielne:

1. Privítanie, prezentácia, otázka dňa.
2. Komunita.
3. Mravčí energizér.
4. Bell Amos a jeho plány.
5. Hymna kráľa Abecedára.
6. Ferdo Mravec - všumelec.
7. Hymna malých mravčiekov.
8. Ferdov štvorlístok.
9. Reflexia.
10. Celoročný plán v 2. triede.
11. Spätná väzba.

1. Privítanie, prezentácia, otázka dňa

Pred triedou visí plagát s textom! Vitajte! Dobrý deň! Ponúknite sa sladkým mravčekom. Zoberte si vizitku, napíšte svoje meno a pečiatkou Ferda Mravca označte svoju náladu. Vyberte si miesto v kruhu komunity a prečítajte si denný plán. Pripravte si odpoveď na otázku dňa: Čo vám v škole ako žiakom najviac chýbalo? Želáme vám príjemný zážitok!

2. **Komunita:** Sedíme v kruhu, predstavíme sa a každý povie o sebe niečo zaujímavé, čo by iní o ňom mali vedieť. V 2. kole komunity odpovedáme na otázku dňa. V závere komunity sa naučíme pieseň Štvrtok, štvrtok, ktorou sa s deťmi vítame na štvrtkových ranných komunitách. Záver: Reflexia, spätná väzba a ocenenie odpovedí.
3. **Mravčí energizér:** Urobíme kruh. V rytme piesne Túlaví mravčekovia od skupiny Babucha sa krútime dokola. Keď hudba prestane hrať, povieme meno jedného zo skupiny a všetci sa ho musia dotknúť, prísť k nemu ako mravčekovia ku kráľovnej matke.
4. **Bell Amos a jeho plány:** Súkromná ZŠ v Martine vznikla ako druhá na Slovensku v r. 1996. Od začiatku svojho vzniku využíva prvky modelu ITV. V súčasnosti má 1.- 4. ročník s perspektívou budovania až po 9. ročník. Okrem plánov pri budovaní tohto typu školy pripravujeme pre jednotlivé ročníky pútavé celoročné témy:

1. ročník: Cesta do ABCELANDU, krajiny kráľa Abecedára.

2. ročník: Ferdo Mravec - Všumelec.

3. ročník: S bádatelkou Pipi objavujeme svet.

4. ročník: Vitaj, Malý princ, na planéte Zem!

Plány v jednotlivých ročníkoch na seba nadväzujú náročnosťou a tvoria súvislý celok učiva na I. stupni ZŠ. Všetkými stupňami školy a celým rokom sprevádza deti skutočná postava kráľa Abecedára, nášho školského priateľa, ktorý chodí medzi deti, hodnotí ich prácu v projektoch, ich výsledky a učí ich láske ku knihám a k vedomostiam. Vo všetkých krajinách - v krajine Ferda Mravca, Pipi Dlhej Pančuchy a Malého princa je zo všetkého najdôležitejšie priateľstvo s jeho kamarátmi - písmenkami.

Hymna kráľa Abecedára: Účastníci tvorivej dielne dostanú text Hymny kráľa Abecedára, ktorú deti našej školy spievajú pri všetkých slávnostných príležitostiach. Spoločne sa hymnu naučíme.

Text: Vaňová Z., Hudba: Z. Kováčová

Bolo jedno kráľovstvo, plné tajomstiev,
za siedmimi horami, za hrbou veľkých stien.
Žili si tam krásne, všetci pospolu,
hrali sa a spievali a nik nemal smolu.

V tom čarovnom kráľovstve býval starý kráľ.
Starý kráľ, starý kráľ, kráľ Abecedár.
Kraľoval si kraľoval, každý ho tam miloval.
Bol to kráľ, bol to kráľ, kráľ Abecedár.

R: Tak teda, vyberme sa na ďalekú
cestu objavov,
ponorme sa do písmen a číselných tajov.
A na konci tohoto úžasného výletu
rozpovieme, čo už vieme celému svetu.

Podajte mi deti ruku, veď to nie je veda,
pozrieme sa, kde býva víla Abeceda.
Aj trpaslíka Počtáríka nájdeme v tom kráľovstve.
Prezradí nám určite zopár svojich tajomstiev.
R:.....

5. *Ferdo Mravec - Všeumelec* - predstavenie celoročnej témy

Integrované predmety:	Prvouka a ostatné predmety
Zjednocujúci pojem:	Krása.
Logické zdôvodnenie:	Hľadanie krásy v prírode medzi rastlinami a živočíchmi.
Organizujúci aspekt:	Prostredníctvom Ferda Mravca skúmame určité udalosti, javy a skutočnosti (očami detí).

Mesačné podtémy a tematické časti:

1. Ferdo je už v škole - (S)

*Školské mravenisko a jeho okolie.
Pravidlá spoluzitia mravčiekov.
Ferdo putuje po okolitej krajine.
Ferdo nám pomáha orientovať sa v čase.*

2. Mravce v jeseni - (O, A)

*Pozrite sa, mravčekovia, koľko je tu zelene.
Ferdo maľuje zlatým štetcom.
Naši domáci kamaráti.*

*Ovocie a zeleninka, pre mravcov je super slinka.
Zima k nám už prichodí, urobme si zásoby!*

3. Zima v mravenisku - (D, J)

*Vonku zima, teplo v nás.
Zvyky a obyčaje nielen v mravenisku.
Vianoce s Ferdom.
Mravčia čistota je základ života. Mravce - zdravotníci lesa.*

4. Jarné upratovanie - (F, M)

*Hurá, je tu jar - prebúdzanie prírody.
Ferdo, mravce, kráľovná — jedna veľká rodina.
Mravce usilovné, pracovité sú, všetko si pekne upracú.
Stavba nového mraveniska. Mravenisko: náš dom — náš hrad.*

5. Ferdo učí mravčekov - (A)

*Nauč nás, Ferdo moc! Čože je to Veľká noc?
Bezpečnosť premávky v mravenisku.
Kto? Ferdo. Aký? Usilovný. Čo robí? Pracuje.*

6. Mravce v lese - (M)

*Hurá! Je tu máj, kvetov plný háj!
Kráľovná matka.
Stromy — ochrancovia mraveniska.
Naši lesní kamaráti.
Ferdova lesná výstraha.*

7. Ferdo bude tretiakom - (J)

*Chránená krása prírody.
Druhý rok už vrcholí, na lúke aj na poli.
Ferdova letná slávnosť.*

Energizér: Ako si mravčekovia telefonujú: Sedíme v kruhu. Jeden povie vetu. Druhý ju zopakuje a pridá k nej ďalšie slovo atď...

7. Hymna malých mravčekov – výuka. Text a hudba: Z. Kováčová

Ja som Ferdov kamarát, hrám sa s ním aj učím rád.
Všetkých mravcov ja rád mám, mašlička im sluší.

Usilovne pracujeme, dobrodružstvá zažijeme.

S Ferdom je vždy sranda veľká, potvrdí to lienka pekná.
Čítať, písať, počítať, po anglicky rozprávať.

Naučí rád druhákov, mravček s mašľou bodkavou.

Múdra hlava je ten mravec, volajú ho Všeumelec.

Každý druhák má ho rád, je to super kamarát,
každý druhák má ho rád.

Recitatív: Ferdo - Super kamarát

Piesne na privítanie v ranných komunitách

Pondelok je taký deň, čo prináša radosť len,
začnime ho pozdravom, dobrý deň si prajme v ňom. (Nápev Čierne oči)

Utorok je taký deň, čo prináša šťastie len,
začnime ho pozdravom, veľa šťastia prajme v ňom. (Nápev Čierne oči)

Streda, streda, dnes je streda, vítame sa ako treba.
Stisneme si ručičku, pohladíme po líčku. (Prší, prší)

Štvrtok, štvrtok, dnes je štvrtok, koberec je plný dietok,
stisneme si ručičku, úsmev máme na líčku. (Prší, prší)

Stisneme rúčku, ručičku, ručičku a pohladíme sa po líčku,
lebo dnes je to už piaty deň, piaty deň, ktorý spolu s tebou prežijem. (Kočka leze dírrou)

Pri rozlúčke: Zajtra, zajtra, stretneme sa zajtra, vyspím sa len raz, stretneme sa zas.

Pri rozlúčke v piatok: V pondelok, v pondelok, stretneme sa v pondelok, vyspíme sa 3 razy,
stretneme sa 5 razy.

8. Ferdov štvorlístok Aktivita pre účastníkov dielne:

1. *úloha: Napíšte* príbeh alebo báseň o živote v mravenisku. Hlavní hrdinovia nech preukážu usilovnosť a vytrvalosť pri prekonávaní prekážok. Príbeh má obsahovať aspoň 10 viet, báseň aspoň dve slohy (jazyková inteligencia)
2. *úloha: Nakreslite* obraz, zostavte leporelo, ako si predstavujete život v mravenisku (priestorová inteligencia).
3. *úloha: Znázorni* pohybom a mimikou život v mravenisku a vymysli tréningový program Ferda Mravca pre svojich kamarátov (telesno-pohybová inteligencia).
4. *úloha: Vytvor* denný plán pre veľkú mravčiu rodinu (kráľovnú, robotnice, samcov) a presne zadeľ úlohy všetkým jej členom (logicko-matematická a priestorová inteligencia).

9. Reflexia: Aké to pre vás bolo? Čo si myslíte o takomto spôsobe vyučovania?

10. Spätná väzba

4.13 STROMY - MODELOVÝ BLOK ITV V 2. ROČNÍKU

Mgr. Anna Penteková,
Žilina

Heslo: *Ak chceme porozumieť stromom, pozorujme, ako rastú.*

Cieľ: Rozvoj tvorivosti, schopnosti prezentovať sa a vyjadriť sa formou, ktorá vyhovuje osobnosti dieťaťa. Aplikácia vedomostí z témy stromy. Precvičenie trpezlivosti, aktívneho počúvania.

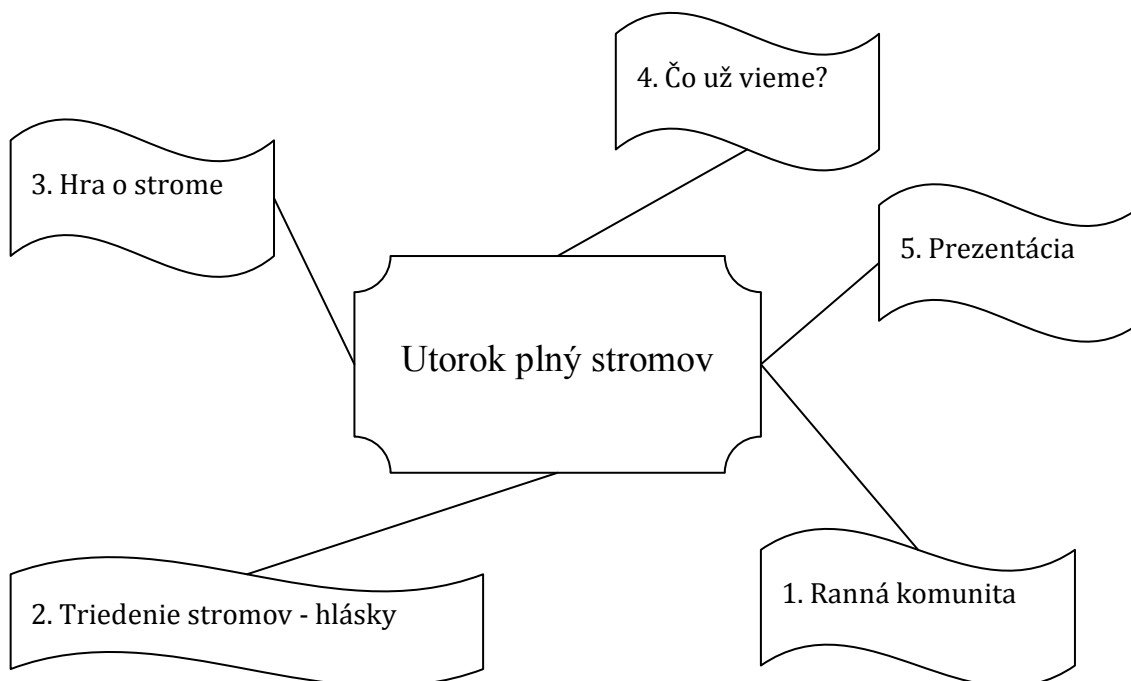
Sj - precvičenie učiva hlásky - tvrdé, mäkké, podstatné a prídavné mená.

Prv. - listnaté stromy lipa, breza, topoľ, dub, buk, gaštan, vrbá, javor.

Kľúčové učivo: Stromy skrášľujú naše okolie, osviežujú vzduch. Dávajú nám veľa plodov, tieň na oddych, koreňmi spevňujú pôdu. Sú domovom pre mnohé živočíchy. Chráňme ich!

(Napísané na čelnej strane v korune stromu: - kmeň - tvrdé spoluhlásky, koruna - mäkké spoluhlásky)

Mapa mysle:

Postup: - Hrá tichá hudba

- Zopakovanie pravidiel, ako sa správame, tichý a dlhý hlas, oči, uši, srdce - znaky aktívneho počúvania

1. Ranná komunita

Hádanka: Stojí, dumá v parku starom, korunu má a nie je kráľom. Čo je to? (Strom.)

- Vymýšľame priezviská podľa stromov - napr. Anna Jabloňová - celý deň budeme používať tieto mená. Urobíme si menovku a pripneme ju na prsia (písanie vlastných podstatných mien a prídavných mien - ich delenie).

- *Hra na stromy.* Zasadíme stromček, semienko, slniečko sa usmieva, stromček začína rásť, pučia púčiky, rozvíjajú sa lístočky, otáčajú sa za slniečkom. Prišiel jarný vánok, potom väčší vietor, dážď (lúskanie prstami), už len májový dáždik. A opäť je jasno, slnečno. Prišiel chlapec, zavesil sa na konár, čo by sa slabým konárikom mohlo stať? Ukážte (pantomíma)! Stromček narástol a v jeho tieni si príjemne posedíme.
- *Reflexia:* Na koberci v kruhu je výkres A3 s 3 otázkami. Vyberte si 1 otázku, na ktorú odpoviete: *Ako si sa cítil, keď si rástol ako strom? Ako si sa cítil, keď sa ti chlapec zavesil na konár? Ako si sa cítil, keď svietilo slniečko?*
- *Ocenenie:* *Čo sa ti páčilo? Chceš niekoho oceniť?*

Ideme do skupiniek, pri tom sme ticho ako stromy v lese.

2. Práca v skupine (trojice)

Rozdelenie služieb - pomôckár, zapisovateľ, čitateľ.

Úloha - Zapište do štvorcového papiera po hláske 10 názvov stromov. Vymaľujte tvrdé spoluhlásky modrou, mäkké spoluhlásky žltou. Na jedno pomenovanie stromu vymyslíte vetu!

Vyhodnotenie: *Ako sa vám pracovalo? Zapojili ste sa všetci zo skupiny? Mali ste problém? Ako ste ho riešili?*

Ocenenie: Šuchotanie listov - dlaňami.

3. Energizér: Pieseň Keď slniečko jasne svieti - s pohybom.

Hra BINGO - žiaci dostanú list so slovami:

malý	strom
veľký	veverička
srdiečkovité	slimáčik
veselá	vtáčiky
obratná	lipa

- Určia podstatné a prídavné mená.
- Učiteľ číta príbeh, žiaci hľadajú slová na svojom papieri, na posledné slovo, ktoré zaznačili, zvolali bingo!
- **Príbeh:** *Na kraji dediny rástol veľký strom. Žila tam obratná, veselá veverička. Pozorovala, ako malý slimáčik pomaly lezie hore. V korune stromu šumeli srdiečkovité listy a vyspevovali vtáčiky. Strom sa volal lipa.*

4. Aplikačné úlohy:

Žiaci si vyberú, či budú pracovať samostatne alebo v skupine:

1. **Vymysli** príbeh o strome (6 -7 viet) - *povinná úloha*

Na výber:

2. **Vyrieš príklad:** Na dube a pod ním žijú zvieratká: 5 sýkoriek, 3 drozdy, 6 slimákov, 2 veveričky, 2 pavúky, 1 ježko. Koľko je to nôh?

Pri ceste rástli 4 lipy, 3-krát viac gaštanov. Koľko stromov rástlo pri ceste?

1. **Poskladaj** skladačku stromu a nakresli svoj strom (tušom a drevkom na zelený papier).
2. **Nájdí a zapíš** rozdiely mladých stromčekov v triede (lipa, gaštan).
3. **Priprav si a zaspievaj** pieseň o strome (aspoň tri slohy)!
4. Žiaci si vyznačia podpisom, ktorú úlohu budú spracúvať.

Prezentácia: Vyhodnotenie a ocenenie.

5. **Záverečná komunita** na koberci. Na listoch sú otázky. Žiak odpovie na otázku a list položí na maketu stromu. Slovo odovzdávame označením hovoriaceho vetvičkou zo stromu.

Pohľad' niekoho: *Pohľad' toho, kto ti dnes pomohol, kto s tebou spolupracoval, kto urobil niečo pekné!*

4.14 ZVEDAVKOVA PRVOUKA PRE PRVÝ ROČNÍK ZŠ

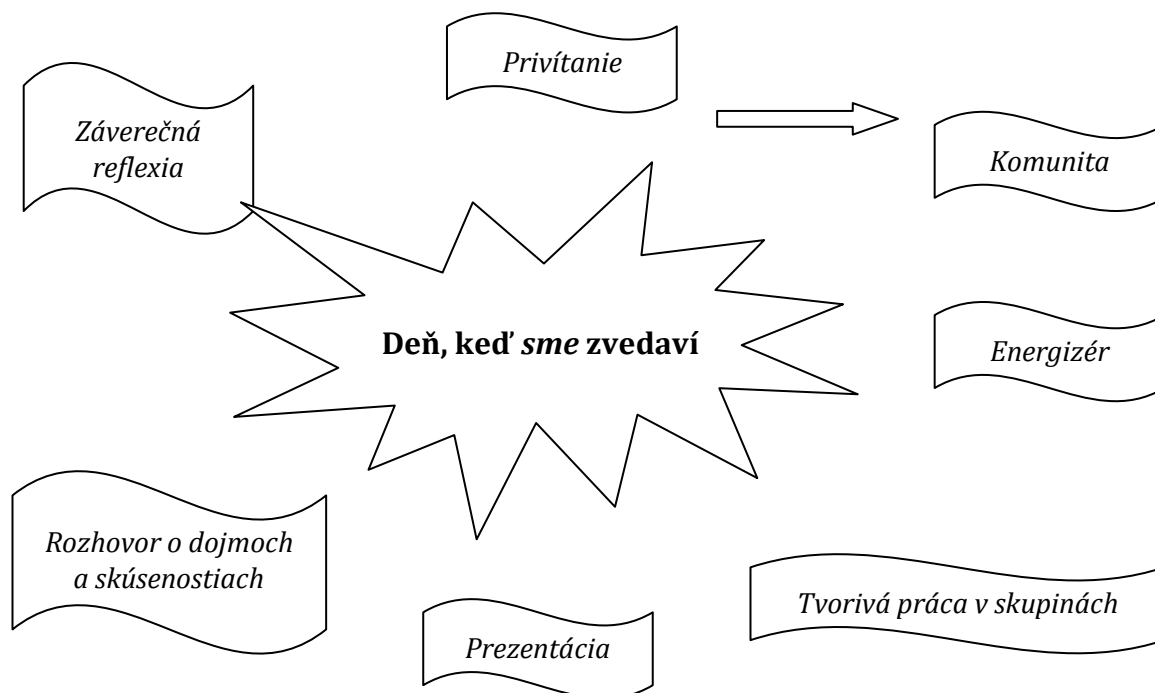
Mgr. Soňa Bégerová, PaedDr. Antónia Krištofiková,
Nitra

Cieľ: Predstaviť novú učebnicu a vzbudiť záujem o jej využívanie v triedach.

Pomôcky: Zvedavkova prvouka, kópie niektorých častí učebnice, výkresy, farbičky, maľušky, nožnice, lepidlo, obrazový materiál, plastelína, skladačky, zdravotnícky materiál...

Program tvorivej dielne - mapa mysle

Záverečná
reflexia

Postup:

1. **Privítanie** účastníkov - na plagáte pri vstupe do triedy.

Ahoj! vitaj!

Pripravte si menovku.

Vyberte si pozdrav od Zvedavka (bábka - maskot má na plagáte lepkami pripevnené pozdravy pre každého účastníka, napríklad:

Želám Ti krásny deň ...

Teším sa, že si medzi nami...

Čakám na Tvoje nápady...

Môžeme sa navzájom obohatiť...

Nájdite si miesto v komunite.

Buďte zvedaví.

2. Komunita:

Každý prečíta svoj pozdrav, predstaví sa a stručne vyjadrí svoje očakávania.

3. Energizér:

Aktivizácia mozgu formou cvičení z knihy **Zapni si mozog** (napr. indiánske poskoky, lenivá osmička, dvojité čarbanice...).

4. Tvorivá práca v skupinách (štyri skupiny po troch členoch):

Každá skupina má pripravenú na stole jednu tému zo Zvedavkovej prvouky:

Cestou do školy, bezpečnosť na ceste

Zvedavkov byt,

Zvedavkova rodina

Úraz a choroba

Zvedavkove trápenie (zvieratá na jar)

Ku každej téme sú pripravené príslušné pracovné listy a pomôcky. Účastníci pracujú na príprave hodiny s využitím ôsmich typov inteligencií.

5. Prezentácia práce v skupinách - predstavenie učebnice Zvedavkova prvouka.

6. Záverečná reflexia - účastníci stručne vyjadria písomnou formou svoje dojmy.

